Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

„PROIECTELE NOASTRE ȘI TÎNĂRUL SPECTATOR"

ÎN PAG. 3—4

ANCHETA NOASTRĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Scînteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

ANUL XXIV, SERIA II, NR. 5818 | 8 PAGINI — 25 BANI | 4 FEBRUARIE 1968

RĂSPUND

22 Oameni de teatru și muzicieni

DUMINICĂ

N. BAGDASAR despre:

CONSERVAREA INTELIGENȚEI

Așa cum în ordinea morală orice om consideră ca o jignire de neiertat, cînd i se spune că este lipsit de caracter, la fel în ordinea cunoașterii, orice om consideră ca o jignire nu mai puțin de neiertat, cînd i se spune că este lipsit de inteligență.

Și totuși, nu toți oamenii sînt la fel de inteligenți. În ce constă inteligența, care sînt atributele acestei funcțiuni sufletești pe care fiecare om o consideră ca podoaba cea mai de preț a existenței lui spirituale ? Oricine va fi de acord că nu putem considera un om ca inteligent, dacă el nu este capabil să adîncească o problemă, dacă o tratează superficial, dacă se menține la suprafața lucrurilor ; nici dacă el rezolvă o problemă într-un timp cu mult mai îndelungat decît altul ; și nici dacă, fiind capabil să rezolve destul de rapid probleme dintr-un anumit domeniu, se dovedește incapabil să priceapă lucruri elementare și să sesizeze raporturi simple, relativ evidente, ale unor fenomene din alte domenii de activitate. *Inteligența se caracterizează prin capacitatea de a adînci problemele pe care și le pune, prin soluționarea lor relativ rapidă, prin capacitatea de a soluționa probleme și din alte domenii decît acelea cu care este obișnuită.* Profunzime, rapiditate, extensiune, iată care ar fi atributele fundamentale ale inteligenței. Prin extensiune nu trebuie să se înțeleagă însă că inteligența unei persoane este deopotrivă apta să deslege probleme din cele mai diferite domenii. E doar fapt de observație curentă că unii oameni sînt excepțional dotați, de pildă, pentru matematici sau lingvistică, pentru istorie sau științele naturii, pentru un domeniu strict teoretic sau unul pur practic. Prin extensiune trebuie să se înțeleagă capacitatea inteligenței de a face față și altor probleme de altă natură decît acelora pentru care este cu deosebire dotată, cu alte cuvinte, de a nu rămîne perplexă cînd este confruntată cu probleme din domenii diferite. Mai clar spus : un om inteligent nu se poate comporta strălucit în domeniul de specialitate și stupid în celelalte domenii. A fi inteligent înseamnă a sesiza rapid esențialul lucrurilor și raporturile dintre ele ; a disocia raporturile lor vechi, care nu mai sînt expresia lor adecvată și a institui noi raporturi pe bază de noi asocieri ; a privi critic cunoștința curentă, spre a vedea dacă este în adevăr valabilă ; a manifesta independență de spirit în punerea de noi probleme.

(Continuare în pag. a IV-a)

Sighișoara — iarna

Foto : E. HOFER

ÎN PAG. 7

Sportul — factor de cunoaștere, înțelegere și stimă reciprocă

declară **AVERY BRUNDAGE**
președintele Comitetului Olimpic Internațional

SĂ DISCUTĂM DESPRE

DEMAGOGUL

TINEREȚE, EDUCAȚIE, RĂSPUNDERI

„Pentru că, dacă mă pot pronunța astfel, tovarăși, trebuie să avem curajul răspunderii și să recunoaștem, chiar dacă ne doare, și ne doare, tovarăși, zic, să recunoaștem sus și tare că nu ne-am preocupat îndeajuns de această problemă, tovarăși, am avut lipsuri serioase pînă în prezent, cum bine a pus problema tovarășul....".

Un **sesam**, un **sesam** care deschide ochii din prima clipă, proiectînd un clișeu arhicunoscut, consumat pînă la saturație, definind **oratorul**, cu precizie micronică, înseriat lui Cațavencu.

Preocupat în mod **serios** și **permanent**, el ne consumă energia și răbdarea și dispoziția noastră, ne calcă pe nervi, dezinformează, exagerează, își toarnă cenușă în cap, la atitudine, e competent în toate problemele, e atent la bunul mers, îl impulsionează. **Demagogul.**

Piesă de insectar, el își menține **forma** prin toleranța noastră, tolerant acuzînd, nu odată, lipsa de curaj, prosperînd pentru că noi „sîntem obișnuiți cu vorbele lui", ne amuzăm, un fals amuzament, cultivat de înțelegerea noastră, de maliția noastră inoperantă în acest caz, acceptîndu-l cu zîmbetul în colțul gurii.

Tenace, el insinuiază pe toate canalele, unul trebuie să recepteze, își spune, e înscris la cuvînt din oficiu, e combativ, e de acord aprioric cu tot

NICOLAE ADAM

(Continuare în pag. a IV-a)

LA TÎRGOVIȘTE A FOST LANSATĂ

O RACHETĂ

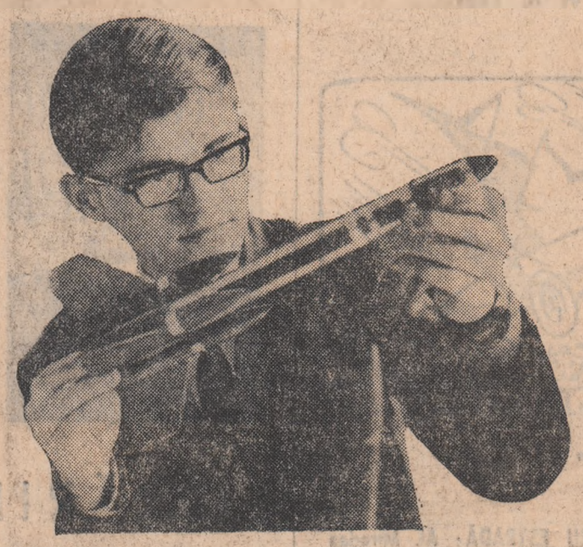

URMĂRIȚI ÎN PAG. A VII-A RELATĂRILE TRIMISULUI NOSTRU SPECIAL PE COSMODROMUL DE PE MALUL IALOMIȚEI

ÎN PAG. 5

RĂSPUND ASTĂZI ÎNTREBĂRILOR PE CARE TINERII LE ADRESEAZĂ PRIN INTERMEDIUL ZIARULUI :

ȘTEFAN AUG. DOINAȘ ◇ IRINA PETRESCU ◇ Conf. univ. dr. docent MIRON S. MIRON ◇ Lector univ. I. N. CHIȚU

ARHIVE SECRETE (IV)

„Surprizele" din Wilhelmstrasse

• Psihologii — astronauți ai lumii noastre interioare • Un „pistol" care aruncă lumină, ochindu-l pe... trăgător • Cu mașina electronică prin imperiul personalității

„IARBA FIARELOR"

Pistolul, fixat pe vîrful unei săgeți de oțel, părea foarte mobil. În fața lui — o traiectorie pe care călătorea reprezentarea unui corp ceresc ; putea fi o stea misterioasă, ori un pămînt întunecat, ori, poate, simpla închipuire a deschizăturii ce duce dinspre noi spre infinit.

„Luați arma în mînă, mi-a spus omul care mă adusese în acest spațiu auster. Urmăriți corpul rotund fără să priviți prin cătare. Urmăriți numai raza și trageți... Ochiți !

Un bumbișor de lumină a jucat de cîteva ori în jurul punctului mobil, tremurînd o dată cu mîna ce ținea pistolul, apoi a căzut asupra lui, pătrunzîndu-l. Un sunet surd, răpăială intermitentă, de mitralieră ce se aude împroșcînd gloanțe într-o cameră cu pereți de beton, bine etanșați, însoțea aceste căderi ale luminii pe punctul mobil.

„Atenție, viteza țintei crește !".

Mîna s-a zbătut fără voia ei, încordîndu-se să ducă arma după obiectul alergător. Spotul de lumină s-a zăpăcit și răpăiala mitralierei a devenit dintr-odată nesigură. Dar asta numai o secundă-două. Am fost mai atent, mîna s-a orientat cu mai multă precizie. Și tam-tamul s-a reluat.

„Ajunge, mi-a spus însoțitorul, cu vocea sa de profesor care stă mai mult prin laboratoare. N-are rost să continuăm experiența. Am vrut numai să vă dovedesc cît de multiple pot fi posibilitățile de investigare a lumii interioare pe care o reprezintă omul, fiecare om în parte. Căci toți sîntem o lume, de multe ori necunoscută nici măcar nouă înșine. Dumneavoastră, de pildă, știați că, deși sînteți calm în situații obișnuite, atunci cînd vă apare în față o solicitare maximă, exterioară, vă dovediți în primul moment slab, pentru ca după aceea să vă recîștigați stăpînirea de sine și siguranța, prin voință ? Mașina electronică de calcul, cea pe care ați auzit-o făcînd zgomot în timp ce „trăgeați", a înregistrat cifric — și poate transforma în reprezentare grafică — o particularitate a echilibrului dumneavoastră emoțional".

„E util de știut ?"

„Deosebit de util. Gîndiți-vă că ați fi pilot pe un reactor ce zboară cu viteze supersonice și că la această viteză vă apare brusc un obstacol în cale. Acționarea hotărîtă, în fracțiuni de secundă, este indispensabilă. Dereglarea echilibrului emoțional poate fi catastrofală. Dar să luăm și exemple mai banale — aveți o mașină, conduceți singur. Cunoscîndu-vă reacțiile veți evita pe cît posibil întîlnirile surprinzătoare..."

Specialistul cu care discutăm se numește Valeriu Ceaușu. Profesia sa : psiholog.

„Vorbiți-ne despre posibilitățile de cunoaștere a omului, l-am rugat. Am auzit că vă preocupă îndeosebi investigarea la tineri a acelor aptitudini care le-ar putea condiționa succesul în activitățile pe care doresc să le indepli-

EUGEN FLORESCU

(Continuare în pag. a IV-a)

PENTRU „LACĂTELE" OMULUI

ÎN PAG. 6

SATIRĂ și UMOR

Cu scriitorul C. ŢOIU despre:

PASIUNEA ADEVĂRULUI

După un interesant roman de debut („Moartea în pădure") care încununa o activitate publicistică substanțială, scriitorul Constantin Țoiu este prezent din nou în librării cu volumul de nuvele „Duminica muților", bogat în observații profunde asupra zonelor dramatice ale existenței.

— Pentru că existența dv. se desfășoară în mod obișnuit izolat de coordonatele zilnice ale „lumii literare", care sînt după dumneavoastră raporturile scriitorului cu lumea în genere?

— În general, dacă luăm cazul unui scriitor de anvergură, rolul lui în societate este uneori incalculabil... vreau să spun că incalculabil poate fi efectul operei sale în prezent sau viitor. Aici, desigur, sînt grade, după talent, după experiențele comunicate cititorului...

— Grade, în sensul puterii cunoașterii realității...

— Bineînțeles. Ce este mai greu, de cele mai multe ori cade și se păstrează în adîncuri, pentru descoperirile sau verificările ulterioare. „Voi fi înțeles în 1935", lansa Stendhal. Ce-i mai ușor, rămîne, plutește la suprafață. Sau se evaporă. Cultura, și literatura în special, nu-i atît o chestiune de viață personală. Ea — literatura gravă vreau să spun — ne privește pe toți, și adesea implică ceea ce ceilalți, cititorii, marele public, ignoră că se găsește și în el însuși. „Asta ar putea fi ca un somn greu; iar scriitorul ca un deșteptător puternic de dimineață. Scriitorul, care lucrează în sensul acesta, are darul, și în același timp blestemul sacru, de a vedea mai bine și mai din timp. De a vedea și de a accepta confruntări sincere, dramatice și cu propria sa conștiință. El țintește adevărul și adevărul nu-i totdeauna acceptat de o parte din cititori, din inerție, din comoditate, din conformism. De aceea, scriitorii care au pasiunea adevărului absolut, nu se bucură întotdeauna de succes. Se cunoaște cazul scriitorilor obscuri lăudați la vremea lor de un public și de o critică fără clarviziune istorică sau estetică. Istoria literaturii noastre cunoaște destule exaltări, ca și a celorlalte literaturi ale lumii.

— Și atunci, ce criteriu este necesar pentru promovarea unei literaturi în sensul la care vă gîndiți?

— Pentru aceasta este nevoie de ceva simplu de tot. De un criteriu de apreciere, cinstit și curajos, în judecata critică. Felul cum se apreciază și se promovează o operă literară definește însăși seriozitatea unui popor, și nouă ni s-a întîmplat să ne lipsească uneori în literatură această seriozitate, acest curaj, acest spirit de răspundere față de propria noastră substanță. Scriitorii și literatura pe care o scriu ei sînt cartea de vizită a unui popor. Scriitorii au o mare răspundere față de cei cărora li se adresează și în același timp față de ei înșiși. E posibil să trăiești și să mori într-un neadevăr. Istoria cunoaște multe cazuri. Cine denunță însă neadevărul, trăiește de fapt de două ori, sau a doua oară: fiindcă va trăi și în viitor, în conștiința purificată a oamenilor de atunci, care îl vor aprecia mai bine decît contemporanii operei. Tragice erori! „Ah — exclama scriitorul Andre Malraux — cîte speranțe trădate, cîte suferințe ca să ajungi în cele din urmă tot la o „Bibliotecă roz". Avem, în special în generațiile tinere, scriitori de o mare forță de pătrundere. Acești scriitori, exercitîndu-și talentul, trăind realitățile noastre, cer o forță egală de înțelegere din partea criticii și a publicului.

— Una din temele volumului de nuvele recent apărut este adolescența. Să fie oare o limită de experiență?

— Nu, pentru că adolescența este o stare de spirit, nu de vîrstă. Fac parte din generația care „a încălecat" războiul: douăzeci de ani înainte, douăzeci după. „Après vingt ans" e o maturitate și o reîntinerire în acelaș timp, ceva voios, o nouă putere de a crede, și ceva trist totuși, biologic vorbind. În orice caz, cei trei mușchetari, tineri fiind, nu știau că sînt atît de tineri — trebuia să vină maturitatea ca să-și dea seama de acest lucru — maturitatea sau o nouă chemare sub arme. Îmi plac deci temele adolescenței, vîrsta întrebărilor (am în pregătire la Editura Tineretului un roman în care eroii n-au împlinit încă 20 de ani), fiindcă adolescența este teritoriul în care ne regăsim, în care putem întreba mereu și spera. Nu-i simptomatic că proza cea mai bună care se scrie azi în lume s-a refugiat în această zonă?

Convorbire notată de
SEBASTIAN COSTIN

Creații ale stagiunii: CLODY BERTOLA în

OPERA DE TREI PARALE — de Bertolt Brecht

UN TRAMVAI NUMIT DORINȚĂ de Tennessee Williams

LIVADA CU VIȘINI de A. P. Cehov

Valoroase înregistrări muzicale

Continuînd opera de difuzare a unora dintre cele mai reprezentative lucrări muzicale din literatura națională și universală în interpretarea unor artiști români, „Electrecord"-ul pregătește în prezent o serie de noi înregistrări dintre care amintim: un disc dedicat lui Radu Aldulescu (cuprinzînd concerte de Haydn și Boccherini), un recital Valentin Gheorghiu cuprinzînd printre altele „Intermezzi" de Brahms, un disc închinat compozitorului Tudor Ciortea (cuprinzînd octetul „Din istoristrile lui Păcală" și Concertul pentru orchestră de coarde), oratoriul „Anotimpurile" de Haydn în interpretarea orchestrei de cameră a Filarmonicii din Cluj (solist Ștefan Ruha), și un disc dedicat lui Dan Iordăchescu ca interpret al unor remarcabile pagini de operă.

Premiere... vechi la Național

Săptămîna viitoare, scena Teatrului Național va găzdui în premieră două din piesele care au făcut deliciul părinților și bunicilor noștri. „Heidelbergul de altădată", celebra melodramă a lui Wilhelm Meyer — Förster (în regia lui Victor Moldovan, cu Ilinca Tomoroveanu, Florin Piersic, Maria Voluntaru, Draga Olteanu, Chiril Economu și alții) și „Topaze", nu mai puțin celebra comedie a lui Marcel Pagnol (regizor — Constantin Dinischiotu, interpreți — Gr. Vasiliu Birlic, Ion Finteșteanu, Toma Dimitriu, Gh. Popovici-Poenaru etc).

Rămîne de văzut dacă operațiunea de scuturare a prafului de pe înduioșătoare texte va întruni adeziunea spectatorilor din 1968.

CE ȘTIM DESPRE LELOUCH?

CLOVNI

Desen de TIA PELTZ

S-ar părea că este într-adevăr o performanță să cîștigi celebritatea în regia de film la vîrsta de 30 de ani în contextul cinematografului actual. Este cazul lui Lelouch, care acum doi ani s-a plasat în fruntea detașamentului de avangardă al cineaștilor consacrați, cu incontestabilul succes artistic și comercial al filmului „Un bărbat și o femeie", cîștigătorul Marelui premiu la competiția festivalieră de la Cannes în 1966.

Înființată cu ani în urmă, societatea sa producătoare și distribuitoare de filme „Les films 13", denumită astfel în chip original după numărul de litere ce-l conține numele și pronumele fondatorului său, depășește impedimentele începutului și devine astăzi un puternic nucleu organizatoric și financiar căutat și solicitat cu ardoare și încredere de speranțele tinerilor realizatori pasionați de expresia noutății în arta filmului.

La rîndul său, Lelouch, și-a definit vocația cinematografică în promovarea fermă a calității și în exprimarea consecventă a autenticelor valori ale artei, în tot ceea ce întreprinde dincolo de propriile-i ocupații profesionale. Ca regizor — al recentului „A trăi pentru a trăi", al actualului „Pedeapsa capitală" — pe care-l turnează în prezent, sau al viitorului documentar oficial despre Jocurile Olimpice de la Grenoble. — pe care-l realizează în colaborare cu Reichenbach, răspunde selectiv la numeroasele solicitări ce-i sînt adresate. În acest sens a și anunțat recent producerea unui număr de trei lungmetraje pe care le-a încredințat unor înzestrați cineaști străini, respectiv cehului Miloș Forman (regizorul „Dragostei unei blonde"), englezului Peter Watkins (autor al filmului „Bomba") și italianului Marco Bellocchio (realizatorul filmului „Cu mîinile în buzunar").

Este interesantă formula de selecție pe care casa de producție cinematografică „Les films 13" o preconizează în relațiile sale obișnuite cu respectivii solicitatori. Și anume, un consiliu de zece persoane, reprezentînd în componența sa regizori, autori de filme și producători, examinează cu competență, mai întîi posibilitățile certe ale scenariului prezentat de fiecare dintre candidați. În cazul unei opinii favorabile, i se acordă celui admis la prima probă a concursului o sumă fixă de bani cu care acesta urmează să realizeze metrajul corespunzător pentru zece minute din filmul pe care-l propun. Aceste zece minute de probă se acordă autorului prezumtiv la totala sa libertate de alegere. După care consiliul va decide în ultimă instanță asupra oportunității producerii filmului respectiv.

Proiectele cineastului Lelouch sînt grandioase, intențiile sale în ceea ce privește creația cinematografică și vehicularea adevăratelor opere de artă nu se opresc aici; el mai prevede printre altele realizarea de filme publicitare în care arta să se îmbine cu interesul comercial, de documentare și diferite scurt-metraje subvenționate de autor, cursuri de cinema pentru actori și regizori fără profesori, totul în imagini cinematografice, zeci și sute de mii de metri de peliculă de film.

ION MIHU

ESEURI ÎN TUȘ

de NEAGU RĂDULESCU

FILMUL „ÎMPUȘCĂTURI PE PORTATIV"

Margareta Pislaru, Dimos Rendis, George Grigoriu, Cezar Grigoriu și... spectatorii.

NOUTĂȚI ÎN LIBRĂRII

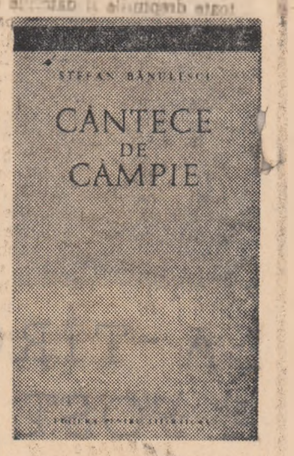

O CARTE NOUĂ de N. Velea

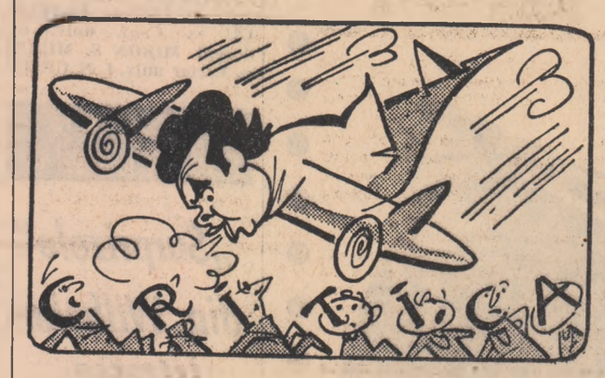

Zbor jos

UN DRAMATURG SCRIE PENTRU ESTRADĂ: Al. Mirodan

Celebrul „702" repetînd „bossa nova".

TELEVIZIUNE

9,00 — Ora exactă; 9,02 — Gimnastică de înviorare; 9,10 — Pentru copii și tineretul școlar — Poftiți la circ; 9,40 — Film serial: „Wilhelm Tell"; 10,05 — Poșta copiilor; 10,30 — Emisiunea pentru sate; 12,15 — Concert simfonic; 17,15 — „Careul magic" vă prezintă înregistrat pe film meciul de box Gene Tunney — Georges Carpentier; 17,30 — „Neicuță, de atita dor" — ...Muzică populară românească: 18,00 — Curierul artelor — emisiune de actualitate teatrală, muzicală și plastică; 18,30 — Magazin 111; 19,30 — Telejurnalul de seară; 19,50 — Desene animate; 20,10 — Film artistic „Falstaff" cu Orson Welles și Jeanne Moreau; 22,00 — „Steluțe de zăpadă" emisiune muzicală; 22,40 — Telejurnalul de noapte; 22,55 — Telesport.

Tristețile SĂPTĂMÂNII

Moda filmului scheci a ajuns pe platourile noastre. Din păcate într-o variantă decolorată, ca o anecdotă celebră repovestită de un bîlbîit...

„De trei ori București", cum indică și titlul peliculei și-a propus prezentarea Capitalei noastre într-un film artistic. Subliniem artistic pentru că altfel era de ajuns un „singur" București într-un film documentar.

Înainte de a vorbi despre ceea ce prezintă ecranul sînt demne de interes și declarațiile - program ale celor trei regizori.

„M-am gîndit să descopăr spectatorului, evident pedestru, un acces inedit asupra orașului. Surpriza a fost că pînă și piloții nu cunoșteau prea bine orașul din acest unghi, pentru că spațiul aerian al Bucureștiului este interzis zborurilor"... *(Horea Popescu, autorul scheciului „Aterizare forțată").*

„Bucureștiul apare de cîteva ori, avînd o pronunțată funcție dramatică... Orașul trăiește totuși puternic cu pulsul lui specific. *(Mihai Iacob, autorul scheciului „Întoarcerea").*

„Șlagărele sînt și ele un pretext cu care am concretizat un București de altădată al cărui parfum nu s-a stins, care dă un farmec nostalgic Bucureștiului pe care-l construim azi. *(Ion Popescu-Gopo, autorul scheciului „București").*

Dar ecranul oricît ar „trăda" intențiile regizorilor, le rămîne fidel; realizările sînt pe măsura propunerilor.

„Întorcerea", nu-i decît o mică istorioară a unui pictor care pendulează ciudos între amantă și soție. Din cînd în cînd, calofilie a imaginii, balet, zăpadă, contraste de alb, negru și color. Morala, pentru că scheciul are și o morală: înainte de a pleca în cursă cu mașina, verificați-vă pneurile. Numai așa se explică tristețea unui revelion de unul singur cînd eroul, avînd cauciucul spart la mașină nu are posibilitatea să fugă nici după nevastă, nici după amantă.

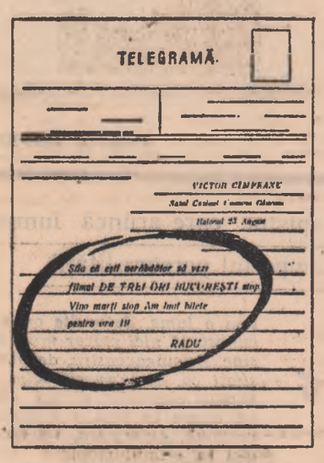

„Ingeniozitatea" cu care a fost lansat filmul. Telegrame-fluturași care au năpădit Bucureștiul...

„Aterizare forțată" e o discuție banală în decorul zgomotos al unui avion particular care se tot învîrte deasupra unui București de ilustrată poștală. În final niște jonglerii aeriene care să ducă la acceptarea unei cereri în căsătorie.

Și în sfîrșit, „București", e un fel de varietăți T.V. cu avantajul eastmancolorului. Costume de epocă, cîteva glume din Caragiale, altele — desigur — din alții și de altă calitate, și cîntece dintr-un repertoriu gen: „Fetițele vesele de la cabaret / Nu fac din amor o tragedie..." În rest, publicul, care părăsește sala nemulțumit de această peliculă. Ce se mai poate spune? Noi, nimic. Poate realizatorii. Poate cei care răspund de filmele noastre?

TEATRE

DUMINICĂ 4 FEBRUARIE

Teatrul Național, Sala Comedia: **„Regina de Navara"**, ora 10; **„Apus de soare"**, ora 15; **„Euridice"**, ora 19,30; Sala Studio: **„Castiliana"**, ora 10; **„Jocul adevărului"**, ora 15; **„Martin Borman"**, ora 19,30; Opera Română: **„Bărbierul din Sevilla"**, ora 11; **Spectacol Gerswin**, ora 19,30; Teatrul de Operetă: **„Prințesa circului"**, ora 19,30; Teatrul de Comedie: **„Un Hamlet de provincie"**, ora 10,30; **„Opinia publică"**, ora 15,30; **„Troilus și Cresida"**, ora 20; Teatrul **„Lucia Sturdza Bulandra"** Sala Schitu Măgureanu: **„Livada cu vișini"**, ora 15; Sala Studio: **„Kean"**, ora 10; **„Comedie pe întuneric"**, ora 15; 20; Teatrul Mic: **„Bătrînele și marea"**, ora 11; **„Medalion Alecsandri"**, ora 15; **„Doi pe un balansoar"**, ora 20; Teatrul **„C. I. Nottara"**, sala Magheru: **„Acest animal ciudat"**, ora 11; **„Petru Rareș"**, ora 19,30; Sala Studio: **Cînd luna e albastră"**, ora 10,30; **„Absența unui violoncel"**, ora 16; **„Jaguarul roșu**, ora 20; Teatrul Evreiesc de Stat: **„Cîntare omului"**, ora 11; **„Vioara lui Stempeniu"**, ora 20; Teatrul **„Ion Creangă"**: **„Monstrul din Germarkond"**, ora 9,30; **„Toate pînzele sus"**, ora 15; **„Naufragiații"**, ora 18,30; Teatrul Țăndărică: **„Vrăjitorul din Oz"**, ora 17.

ANCHETA NOASTRĂ

„PROIECTELE NOASTRE ȘI TÎNĂRUL SPECTATOR"

răspund: 22 de OAMENI DE TEATRU ȘI MUZICIENI

Dramaturgul

AUREL BARANGA

Am terminat de curînd o nouă comedie pe care am numit-o *Travesti*. Am ales acest titlu nu numai pentru că acțiunea piesei se petrece în lumea teatrului, dar pentru că mi-am propus — reprezentarea viitoare a lucrării va arăta cît și dacă am izbutit — să discut cîteva aspecte ale „travestiurilor" morale, poate cele mai primejdioase dintre toate contrafacerile psihologiei contemporane. Cheia piesei e dată de o replică : „am adus viața în teatru și e foarte bine să nu aducem teatrul în viață, poate să devină periculos".

Dacă noua mea piesă se integrează teatrului pe care l-am făcut pînă acum, iată o întrebare pe care mi-o pun ori de cîte ori termin o nouă lucrare. Răspunsul trebuie să-l dea publicul. În ceea ce mă privește, mărturisesc timid : sper că piesa continuă ceea ce am scris pînă acum. Cu o năzuință inedită, și anume : în comediile mele jucate pînă astăzi, puneam problema răspunderii pe care o avem pentru semenii noștri. În *Travesti* ridic întrebarea : în ce măsură ne-am făcut datoria față de noi înșine. Fiindcă există o răspundere pentru propria ta viață și pentru propria ta fericire, la fel de mare și cu aceeași urgență înscrisă pe agenda îndatoririlor cotidiene. Este o responsabilitate, cred eu, covîrșitoare și cu implicații dintre cele mai împovărătoare, fiindcă, în cazul semnalat, procurorul cel mai incoruptibil ești tu însuți, și nimeni nu știe mai bine cînd, cum și unde ai greșit decît propria ta conștiință. Singura instanță care nu admite nici un fel de tranzacții și nici un fel de compromis. Nimeni nu te poate minți mai grav decît te poți minți singur, și de nimeni nu mă tem, cum mi-e frică de propria mea judecată. Iar atunci cînd mă travestesc, nimeni nu știe mai bine ca mine cine se află sub mască. Cam asta spun în *Travesti*.

„Relația, raportul cu spectatorul tînăr", iată o formulare care mă contrariază. Întîi, fiindcă resping noțiunea : spectator tînăr nu există. Cu excepția preșcolarilor invitați la Teatrul „Ion Creangă", nu recunosc ideea de „spectator tînăr". În al doilea rînd, fiindcă intuiesc în termen o penibilă petiție de clemență „aveți grijă, e vorba de spectatorul tînăr, să nu-l pervertiți, să nu-l demoralizați, purtați-vă cu el cu o mare grijă !". Un exces de pedagogie filistină, cu totul în afara preocupărilor de artă. Dar, ca să revin, susțin că acest „spectator tînăr" nu există, fiindcă orice spectator din clipa în care a intrat într-un teatru, e un adult cu toate drepturile și datoriile oricărui alt spectator. Și în sfîrșit, ca să împing aparentul meu paradox pînă la limitele sale, trebuie să adaug că nici nu există noțiunea de spectator, decît o singură clipă : cînd intră în teatru. După aceea, funcționează cu drepturi supreme, suverane, o altă noțiune : publicul. Topiți în această plasmă comună, vîrstnici și tineri, gîndesc și simt colectiv cît timp durează spectacolul, și experiența a peste douăzeci de ani de teatru îmi arată că publicul, în totalitatea lui, se orientează bine, ghidat de gusturi verificate. Și ideea „repertoriu pentru spectatorul tînăr" e deficitară. E *Romeo și Julieta* o piesă pentru tineri, și *Hamlet* una pentru maturi ? Încă un argument, și care nu încearcă să flateze nici un fel de orgolii. Tinerii care vin astăzi la teatru arată de la vîrste foarte fragede un discernămînt sigur și un gust format. De aceea, problema raportului cu „spectatorul tînăr" mi se pare inoperantă. În schimb, relația actuală a teatrului cu publicul său — iată o problemă de maximă acuitate, pe care aș voi s-o văd ridicată deschis, în spiritul unei depline sincerități.

Dirijorul

MIRCEA BASARAB

maestru emerit al artei

Nu vă pot da la ora aceasta o statistică exactă, dar planurile de activități curente ale Filarmonicii bucureștene demonstrează faptul că acordăm tinerilor auditori un loc prioritar în programele noastre.

Concerte educative pentru elevii liceelor bucureștene, concerte speciale pentru studenți, un ciclu special de concerte dedicat tinerilor interpreți deschis recent în noua sală Studio a Ateneului — iată o suită de acțiuni dedicate formării viitoarelor contingente de iubitori ai muzicii.

Pe această linie, în planurile apropiate de activitate sînt înscrise cîteva acțiuni deosebite printre care aș remarca concertele speciale pentru studenți. După ciclul tuturor simfoniilor lui Beethoven care au trezit o atît de largă audiție, voi programa curînd un concert special cuprinzînd lucrări de Bach și Mozart, voi dirija un concert Beethoven pentru tineretul școlar cuprinzînd o simfonie, o uvertură și Romanțele pentru vioară.

Animat de dorința de a propaga în rîndurile tineretului marile valori ale muzicii voi dirija curînd oratoriul *Faust* al lui Schumann, două concerte închinate celor 6 Brandenburgice de Bach și o nouă primă audiție din lucrările lui Dimitrie Cuclin — Simfonia 18-a.

Actorul

RADU BELIGAN

artist al poporului

Repet în prezent un alt Béranger, mai complex, din piesa *Ucigaș fără simbrie*.

Din punctul de vedere al efortului intelectual și tehnic acest rol nu este mai puțin dificil decît *Hamlet*. Mai mult — se aseamănă cu Hamlet și pe linia încărcăturii filozofice : Béranger este omul contemporan care încearcă să reașeze societatea în matcă, să efectueze o delimitare a valorilor.

Acest personaj este interesant nu atît prin răspunsul pe care-l dă problemelor cheie ale umanității, cît prin modul în care-și pune întrebările.

În perspectivă am intenția să joc două roluri de intelectual din piesele lui Eugen Ionescu : *Setea și foamea* și *Regele moare*. Firește, aceste intenții se adresează în primul rînd publicului tînăr. Ador acest public. Vreau să-l cuceresc și pentru că în acest fel îmi prelungesc longevitatea artistică.

Dirijorul

CONSTANTIN BUGEANU

artist emerit

Sper că toate lucrările pe care mi le-am propus să le dirijez în viitorul apropiat corespund, înainte de toate, spiritului novator al tinerilor mei auditori, dorinței tinerilor de a li se oferi în sălile de concerte adînci meditații sonore capabile să deschidă noi orizonturi artistice.

Pe apropiata mea agendă de lucru sînt astfel înscrise cîteva prime audiții din marea literatură simfonică printre care la loc de frunte aș aminti *Simfonia a 6-a* de Mahler, programată într-un viitor concert al orchestrei Radioteleviziunii.

Alături de concertele publice sper să ofer, de asemenea, tinerilor prin intermediul Electrecordului cîteva inedite imprimări printre care aș aminti *Simfonia a II-a* de Enescu (am încheiat chiar zilele acestea înregistrarea), două suite orchestrale de Bach, un disc Bartok (cu *Cantata profana*), un disc Strawinski (*Istoria soldatului* și *Pulcinella*) și opera *Așteptarea* de Schönberg.

Actorul

GEORGE CONSTANTIN

În curînd, în februarie, voi începe repetițiile cu piesa Iona a lui Marin Sorescu. Și tot în februarie încep să turnez în filmul lui Vitanidis — *Nelinștea. Iona*, partitura unui singur actor, este un foarte dificil examen, dar cu atît mai interesant, pentru că reprezintă o piatră de încercare a meșteșugului actoricesc, a acumulărilor de pînă acum. Personajul lui Sorescu are toate însușirile unui om obișnuit și în același timp o mare profunzime și poezie — care vor trebui puse în valoare.

Iona va trebui realizat într-un spectacol pasionat și personal de către trei realizatori — autorul, regizorul (R. Penciulescu) și actorul.

În ce privește relațiile cu publicul tînăr, aș vrea să pornesc de la niște realități concrete. Am jucat un spectacol cu *Petru Rareș* pentru studenți și alte cîteva pentru elevi. Am fost plăcut surprins de reacțiile publicului tînăr, pe care le așteptam a fi dacă nu zgomotoase, în orice caz atente mai ales la pasajele „tari". În realitate, tinerii s-au dovedit foarte acut interesați de dezbaterea de idei a piesei. Ei se află la vîrsta cînd își însușesc foarte multe lucruri, cînd își pun întrebări și în acest sens spectacolul de teatru le poate oferi răspunsurile căutate.

Pentru a stimula acest interes al tinerilor față de teatru, ar trebui organizate mai multe întîlniri cu oamenii de artă din generația mea, care se simte, ba chiar și este, foarte apropiată de tineri.

Teatrele sînt cele care trebuie să-și pregătească publicul de mîine în vederea asimilării treptate de către acesta a noilor forme de expresie ale artei teatrale.

Maestrul de balet

OLEG DANOVSKI

artist emerit

Părerea mea este că prin tot ceea ce am întreprins în ultimul timp, dar mai ales prin planul pe care sperăm să-l realizăm în viitorul apropiat, vom da măsura exactă a preocupărilor noastre în ceea ce privește atragerea spectatorilor în bătrînul nostru teatru — și mai ales a celor tineri. Apropierea se face în special prin tinerețea comună. Tineretul încearcă, caută să-și formeze gustul personal, să asimileze și să sintetizeze din impresii, firele adevărului — care în artă este frumosul obiectiv. Pe de altă parte, noi, care nu beneficiem de o tradiție veche de balet creăm acum o tradiție — și, credem, o tradiție bună.

Căutările noastre asidue continuă ; timpul împrumuturilor îl considerăm însă oarecum încheiat, și deci găsirea adevăratei albii, a drumului unic, și consolidarea sa pe baza celor mai personale date psihofizice naționale, sînt principalul nostru obiectiv.

Am demonstrat prin succesele noastre că avem forța și posibilitățile să ne ridicăm la nivelul celorlalte țări cu o veche moștenire în domeniu.

Dar captarea tineretului nu se poate face pe loc gol. Studențimea trebuie să pornească de la o cultură inițial asimilată.

Eu cred că ar fi poate indicat atît pentru dezvoltarea spiritului, formarea gustului pentru frumos și a discernămîntului în receptarea operei artistice, să se găsească în planul de învățămînt cîteva ore menite a completa această latură a culturii și personalității omului de mai tîrziu.

Ceea ce ne bucură este adeziunea publicului tînar la lucrările care dovedesc un spirit mai contemporan — lucru firesc de altfel. Și tocmai de aceea răspunderea noastră crește.

Compozitorul

GHEORGHE DUMITRESCU

maestru emerit al artei

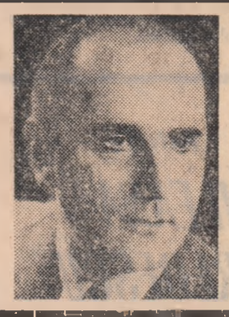

În suita oratoriilor sau operelor scrise în ultimii ani (înglobînd printre altele *Decebal, Ion Vodă cel Cumplit, Tudor Vladimirescu, Răscoala, Grivița, Fata cu garoafe)* am încercat să ofer publicului și în special tinerilor, atît de receptivi la lucrările artistice inspirate din istoria patriei, o amplă frescă muzicală a istoriei luptelor poporului român pentru viață și libertate.

Lucrările aflate pe „șantier", continuă într-un anumit fel aceste preocupări artistice.

Este vorba, înainte de toate, de un oratoriu închinat aniversării a 50 de ani de la desăvîrșirea Unității Naționale.

Alături de o nouă Simfonie, gîndurile mele se îndreaptă spre o lucrare destinată teatrului liric, inspirată din legenda *Meșterului Manole* în care, pornind de la balada populară, încerc să tratez problema jertfelor pe care le presupune creația artistică.

Am încheiat pînă în prezent libretul, și sper ca pînă la sfîrșitul anului s-o pot oferi publicului.

Actorul

ION FINTEȘTEANU

artist al poporului

Aș începe prin a spune că spectatorii tineri ai teatrelor noastre vibrează profund și la lucrările aparținînd spiritului modern, dar și la spectacolele clasice. Tineretul iubește clasicitatea, idealurile ei de frumos, de echilibru, de justiție, îi sînt apropiate valorile etern-omenești ale clasicilor de pretutindeni, coincid cu sensibilitatea lui contemporană. Din acest punct de vedere, mi se pare că teatrele rămîn încă datoare spectatorului tînăr. Mi-ar plăcea să pun în scenă, în această stagiune, o mare piesă clasică. Aceasta pe lîngă spectacolul Goldoni pe care-l am deja în proiect.

Ca actor, repet în momentul de față rolul unui bogat consilier municipal din *Topaze* de Marcel Pagnol. N-aș zice că acest rol face parte din visurile mele, dar mă amuză și de aceea îl joc cu plăcere.

Baritonul

NICOLAE HERLEA

artist al poporului

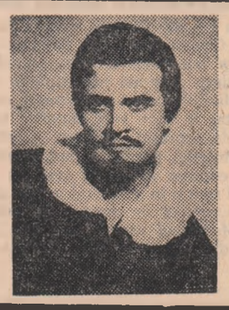

Cînt totdeauna cu cea mai mare bucurie în fața tinerilor.

Arta, măiestria, valoarea fiecăruia dintre noi se anulează în condițiile în care nu mai putem corespunde exigențelor, nevoilor artistice ale tineretului.

Caut întotdeauna ca „șantierul" meu de lucru să corespundă unor asemenea imperative.

Mîine în zori plec spre Ankara unde voi cînta în patru spectacole cu *Rigoletto*.

Peste cîteva săptămîni voi cînta într-un concert televizat la Viena și într-un spectacol cu *Trubadurul* la Berlin.

Alături de spectacolele curente cu *Bărbierul din Sevilla, Bal mascat* și *Don Carlos* pe scena Operei Române, voi începe la București imprimarea operei *Traviata* în colaborare cu Virginia Zeani.

Balerina

ILEANA ILIESCU

Ultimele noastre eforturi s-au îndreptat spre realizarea într-un timp record a spectacolului Gershwin. El face parte din noutățile oferite, în această stagiune, de colectivul nostru.

Este un spectacol de o factură deosebită, atît în comparație cu repertoriul clasic cît și cu „Studio 68". Este o îmbinare a registrului clasic cu cel modern, față de care reacția publicului va fi, sperăm, favorabilă. O idee de evoluție în timp și continuitate muzicală leagă toate piesele între ele.

Legată fiind, ca orice artist-dansator (indiferent de preferințele personale) de școala clasică, constat cu tristețe firava comunitate de spirit între tineret și lucrările stilizate, mai grele, de dans, atît de solid reprezentate în istoria genului.

Preferința pentru modern este perfect justificată, dar oricum acest lucru nu poate justifica lipsa de înțelegere pentru lucrările de rafinament.

Inițiativa formării unui club dirijat de U.T.C. care să faciliteze schimbul de opinii va însemna un pas înainte în domeniul nostru. Eu personal aș dori ca acest club să realizeze un fel de sinteză a artelor pe viu, alături de o sinteză a dansului în timp și spațiu, o scurtă istorie sensibilă, plăcută, ușor de asimilat și de reținut datorită formei și cadrului destins.

Actorul

ION MARINESCU

Repet cîteva roluri — de o factură cu totul deosebită unul de celălalt — în piesele *Pur și simplu o criză* de Ionel Hristea, *Baltagul* adaptat pentru scenă de Radu Penciulescu și, la Ploiești, *Petru Rareș* de H. Lovinescu.

Pentru mine aceste roluri sînt importante pentru că au un caracter eteroclit ca gen, fiecare solicitînd mijloace actoricești diferite. Este de altfel un stil de lucru al Teatrului Mic de a nu întrebuința actorii în roluri de aceeași factură. Distribuțiile noastre sînt mai întotdeauna distribuții surpriză : actorilor de comedie li se încredințează roluri de dramă și invers. E întotdeauna neplăcut să vezi actori dotați, polivalenți, care se plafonează și se autoportretizează dînd viață mereu aceloraşi tipuri.

Joc cu plăcere în fața publicului tînăr pentru că sînt de partea lui. Și această adeziune pentru tinerețe, încerc să o aplic și în profesiunea mea : fac mereu tot ce pot împotriva învechirii mijloacelor mele actoricești.

Sînt pentru o promovare curajoasă a noului în montarea diferitelor piese — cu tot riscul pe care noutatea îl implică. Citesc uneori campanii furibunde, conservatoriste împotriva vreunui spectacol în care se experimentează o nouă modalitate de reprezentare. Nu sînt de acord cu conservatismul. Chiar dacă noua concepție nu e consolidată și are încă unele fisuri, ea este oricum prețioasă pentru noul pe care îl promovează.

Revenind la tineret, pot să spun că l-aș dori mai receptiv la fenomenul artistic. Uneori participarea tineretului la expoziții, concerte, spectacole de teatru sau de poezie este destul de firavă față de „activitatea" lui pe linia meciurilor de fotbal. N-am nimic împotriva frecventării stadioanelor. Dar este grav dacă devine unica preocupare.

Dramaturgul

AL. MIRODAN

În momentul de față continui (paralel cu alte îndeletniciri) o activitate începută în 1967, și anume dorința ca ultima mea piesă *Camuflaj* să vadă lumina tiparului, a scenei, adică, pe scurt, să aibă parte de lumini.

În același timp voi termina (sau nu voi termina) jurnalul intim al acestei piese. E vorba de o carte unde am însemnat cotidian diferite momente ivite în timpul elaborării textului, precum și după aceea. Volumul cuprinde pînă la ceasul de față aproape o sută cincizeci de pagini. Am impresia că se va mai lungi, dar nu-mi dau seama cît de mult.

Cîteva din întîmplările și stările incluse în jurnalul *Camuflajului* au umor. Cîteva, n-au.

Compozitorul

ȘTEFAN NICULESCU

În manifestările culturale din țara noastră se poate observa un larg proces de informare a publicului, deci și a tineretului, cu problemele pe care și le pun în diferite domenii de activitate creatorii atît din țara noastră cît și din diferite părți ale lumii. Astăzi, un tînăr intelectual nu mai poate ignora cine este Beckett, sau Stockhausen, sau oricare alt reprezentant de seamă al culturii și științei contemporane.

De aceea mi se pare că eforturile unora din creatorii noștri în fundamentarea unui mod de a gîndi și exprima propriu locului în care ne aflăm și epocii pe care o trăim, eforturi similare unor creatori de prestigiu din toată lumea, nu-l mai pot nedumeri pe un tînăr intelectual.

În acest context cultural, preocupările mele au fost axate în ultimul timp în definitivarea lucrării pentru orchestră *Eteromorfia*.

Titlul lucrării este împrumutat din știință. Cuvîntul *eteromorf* consemnează, precum se știe, prezența mai multor forme diferite la una și aceeași specie. În același sens l-am întrebuințat pentru a defini mai multe forme diferite ale unui singur tip de scriitură și anume : eterofonia.

Eterofonia ca fenomen sonor este o descoperire a muzicii din veacul nostru.

Ea există însă și în muzica arhaică. Tocmai acest tip, aș zice arhetipal, m-a interesat să-l dezvolt într-o formă adecvată. Pentru că mi se pare că în cursul istoriei, treptat, scriitura omofonă a generat formele omofone (bunăoară sonata), iar scriitura polifonă, formele polifone (de pildă fuga) ; scriitura eterofonă este firesc să genereze cu timpul forme eterofone.

(Urmare din pag. a III-a)

Lucrarea, alcătuită din mai multe părți, permite o variabilitate a formei de toate nivelurile : microstructură, structură sau macrostructură.

Dar această variabilitate nu este ceea ce se numește atît de imprecis „aleatorism" sau „formă mobilă". Nu este adică o abdicare de la ceea ce am putea numi responsabilitatea creatorului față de opera sa. Toate diferitele forme ale lucrării reprezintă de fapt aspecte echivalente ale unor operații logice și nu vreau de loc să ascund faptul că logica matematică mi-a fost aici de un real folos.

Aștept nerăbdător confruntarea piesei cu publicul sălilor de concert, animat de dorința de a dărui tinerilor o lucrare care să corespundă dorinței sale de noutate, o lucrare care să-i stîrnească gîndirea și afectivitatea.

Mezzosoprana

ZENAIDA PALLY

artistă a poporului

Întocmindu-mi proiectele unei stagiuni, stabilind contractele cu teatrele lirice din țară sau străinătate, interpretînd pe scenă suita de roluri mai vechi sau mai noi din repertoriul curent mă gîndesc permanent la tinerii mei spectatori — cei mai exigenți, cei mai necruțători dintre criticii noștri.

Mi-am propus pentru următoarele luni cîteva înregistrări în cadrul Radioteleviziunii Române care probabil vor fi imprimate și pe discuri românești. Voi cînta astfel cîteva momente din *Puterea destinului* de Verdi și o serie de fragmente din opera *Norma* de Bellini.

Publicului bucureștean vreau să-i ofer, de asemenea, o suită de spectacole în *Don Carlos* pe care l-am făcut de altfel recent la Zürich alături de Ludovic Spiess și un rol dintr-o premieră wagneriană pe care-o pregătește Opera Română.

Voi continua, de asemenea, turneele în străinătate. Peste cîteva zile plec în Uniunea Sovietică (unde voi cînta pe scenele operelor din Leningrad, Tbilisi, Odesa, Tallin). Mai am pentru lunile următoare contracte cu Franța, R.D. Germană și Italia.

Regizorul

RADU PENCIULESCU

În prezent sînt preocupat de găsirea unei modalități de spectacol potrivite pentru **Baltagul** lui Sadoveanu. Spun **modalitate de spectacol** pentru că mă feresc de obișnuitele dramatizări și adaptări scenice care au violat de atîtea ori mari opere epice. „Modalitatea" noastră va fi probabil o încercare de a **transpune Baltagul** într-o altă artă, într-un alt specific. Vom ajunge, cred, la un fel de oratoriu, complicat de unele interferențe cu planuri psihologice, sau mitice, sau chiar mistice. O asemenea modalitate poate surprinde. Dar spectacolul nu înseamnă **totdeauna și numai** interpretarea dramaturgiei. Teatrul, scena sînt spațiul spiritual străbătut de dramă, poezie, epică, muzică, lumină, culoare. Toate lasă urme în noi — interpreți și spectatori — care ne aflăm aici pentru a le sesiza, a le simți interferențele.

Amploarea shakespeariană a acestui personaj călător, Victoria Lipan, care străbate spațiul, timpul și oamenii, are destule virtuți magice pentru a ne fascina. Și va fascina probabil și publicul tînăr.

Scenograful

JULES PERAHIM

maestru emerit al artei

Recent am terminat un decor pentru piesa *Anna Christie* de O'Neill la teatrul din Reșița.

În prezent selecționez o serie de lucrări în ulei și de ceramică pentru a le trimite la Paris, unde mi se va deschide o expoziție al cărei vernisaj va fi în aprilie și mă documentez în arhitectura Spaniei secolului XV în vederea unei scenografii. Doresc să realizez un decor care să nu fie doar un cadru exterior desfășurării acțiunii, ci să fie un personaj care joacă alături de celelalte.

Cred că există prea puține laboratoare de teatru — care ar putea inova arta teatrală. Tînăra generație se aliniază prea repede și preia prea ușor experiențele consacrate, fără a încerca să aducă ceva nou.

Calitatea publicului tînăr depinde de ceea ce creatorii îi dau. Or, în teatre repertoriul e încă destul de limitat, sălile de expoziție sînt prea puține. Și atunci publicul rămîne la ceea ce îi dăm, nu evoluează îndeajuns.

Regizorul

LUCIAN PINTILIE

Deoarece iarnă n-am prea avut, a trebuit să amîn realizarea filmului *Baltagul* pentru la toamnă. În prezent lucrez la spectacolul cu piesa *Cine se teme de Virginia Woolf* de Edward Albee.

Cît despre legătura creației mele cu publicul tînăr, pot să spun că mă preocupă intens, mai mult ca înainte. Aveam pe vremuri un fel de refuz snob al tinereții, pe care acum nu-l mai am.

Balerina

MAGDALENA POPA

Aștept, alături de toți membrii ansamblului de balet al Operei, reacția publicului în fața noii noastre premiere Gershwin, datorită elementelor noi, cuprinse aici și mult deosebite de ceea ce s-a prezentat pînă acum publicului nostru.

Acesta va fi răspunsul viu, autentic, la munca febrilă depusă de tot colectivul în ultimul timp. În aceeași perioadă m-am pregătit intens și pentru a răspunde invitației primite de la *Grand Ballet Classique de France*. Plec la Paris pentru a dansa la *Champs Elysées* avînd, în *Giselle* ca partener pe Michel Bruelle — prim dansator al trupei. Apoi voi dansa singură *Moartea lebedei* — deci un nou examen pentru mine.

Pe măsură ce trece timpul îmi dau seama că totuși publicul tînăr este foarte receptiv în fața scenei și apreciază cu siguranță arta de calitate.

Tinerii au avantajul unei sincerități perfecte și reacția lor se manifestă violent sub imperiul entuziasmului.

Ei sînt în primul rînd doritori de frumos și intuiesc sau discern prin educație — în măsura în care aceasta este constituită și poate fi un criteriu al acestei vîrste — valoarea de pseudo-valoare.

Inițiativa U.T.C.-ului de a organiza spectacole de toate genurile la care vom contribui în mare măsură și noi, va capta atenția multor tineri încă neinițiați și poate viitori iubitori ai baletului.

Actrița

EUGENIA POPOVICI

artistă emerită

Am fost solicitată să joc în piesa *Consacrarea lui Solomon* — un text de factură foarte modernă, care va fi transpus scenic la viitorul studio experimental al Teatrului Național de către Mihai Dimiu. Partenerul meu va fi Ion Henter. Rolul este foarte interesant și solicită un efort deosebit de interpretare, deoarece personajul este numai pe jumătate lucid.

Spectacolul se va adresa cu precădere, firește, publicului tînăr. Am preferat întotdeauna acest public pentru că el te duce mai departe chiar cînd nu mai activezi, îți poartă amintirea mai mult.

Și nu numai pentru asta ; publicul tînăr primește impresiile scenice pe un fond mai nealterat. În imaginația unui tînăr te întipărești mai puternic pentru că este mai maleabil. Și reacția tinerilor este mai spontană și mai entuziastă — bineînțeles cînd spectacolul le place.

Actrița

ILEANA PREDESCU

artistă emerită

După crearea a două personaje din piesele lui Ionescu — în care oamenii sînt singuri și totul eșuează în mizerie — este de-a dreptul reconfortant să repeți un rol atît de generos ca Ioana d'Arc din piesa *Miracol* a lui Maxwell Anderson.

Este un personaj de mare frumusețe. În afară de faptul că își iubește țara și poporul, Ioana pleacă la rug conștientă de gestul pe care-l face, după ce și-a pus nenumărate întrebări ce au preocupat și preocupă intens pe oameni — dacă viața are un rost și merită să o trăiești.

Aș fi foarte fericită dacă aș putea să transmit mai ales publicului tînăr patriotismul cald și credo-ul personajului meu : fiecare om trebuie să aibă un ideal și merită să trăiască pentru el, deoarece viața este bunul cel mai de preț.

Compozitorul

LAURENȚIU PROFETA

Muzică pentru tineret ? De fapt, muzica pe care continui s-o înțeleg ca fiind o expresie a dinamicii vieții afective — se adresează cu prioritate tinerilor și acelora care păstrează în ei puterea și sinceritatea trăirii emoționale a tinereții.

Deci dacă e greu de vorbit (dar posibil) de muzica pentru tineret, cred că despre o muzică pentru vîrstnici nu poate fi vorba decît în ceea ce privește... muzica de dans.

În fond, care adulți melomani n-au îndrăgit muzica în totalitatea ei, încă din tinerețe ?

Și într-un sens mai strict și legat de genurile în care muzica se întîlnește cu literatura și arta spectacolului, se poate vorbi desigur despre o creație muzicală destinată tinerilor.

În ceea ce mă privește, experiența dobîndită prin reprezentarea pe scena Operei Române a baletului *Prinț și cerșetor* mi-a deschis calea unor noi proiecte în domeniul spectacolului pentru copii și tineret. Ideea care mă preocupă în momentul de față și care este încă în stadiul primelor creionări este aceea a unui spectacol de teatru total în care sub imperiul muzicii simfonice să-și îmbine puterea de expresie mijloace artistice din cele mai variate ca dansul, cîntecul, poezia, filmul, pantomima, bufonada etc. ; această operă a copiilor ar putea avea ca subiect o călătorie imaginară în timp și spațiu în universul magic al muzicii.

Un alt proiect de creație, de astădată în stadiul finisării, este baletul *Marinarul visător* pe care l-am scris la cererea Teatrului Muzical din Galați și care urmează a fi montat în cursul acestei stagiuni.

Tenorul

LUDOVIC SPIESS

Agenda de lucru a anului 1968 cuprinde o largă sumă de activități prin care sper că vor fi la înălțimea publicului, la înălțimea dorințelor tineretului nostru.

Zilele acestea susțin la București o serie de spectacole cu Teatrul Muzical din Brașov într-o operetă mult îndrăgită de tineret : *Secretul lui Marco Polo*.

În săptămînile următoare, paralel cu o serie de spectacole cu *Lohengrin, Aida, Don Carlos, Boema,* voi cînta la Bordeaux, (într-o serie de reprezentații cu *Samson și Dalila* voi participa la un concert la Televiziunea din München (alături de Renato Capecchi și Martina Arroyo), Stuttgart (în *Othello* și *Tosca*), Basel (unde îmi voi îmbogăți repertoriul cu rolul Contelui de Luna), San Francisco (unde voi lua parte la o stagiune de operă italiană cîntînd în *Aida* și *Don Carlos*), Orange pe Coasta de Azur etc.

ANCHETĂ REALIZATĂ DE :

MIANA BRUCAR, IOANA MIORIȚA VUȘDEA, IOSIF SAVA

DEMAGOGUL

(Urmare din pagina I)

ceea ce spun superiorii săi, dacă a făcut gafa să nu emită pe aceeași lungime de undă cu șeful, se mai scoală o dată și-și face un **cutremurător** autodafé. Falsul, numitorul comun al tuturor variantelor demagogului, acoperă de obicei lipsa de pregătire și probitate profesională, inexistența unei scări valorice indispensabilă fiecăruia, tendința de a parveni pe orice căi, sîngele lui e **distilat** cu arivism, **fără sentimentalisme.**

Aparent, demagogul obișnuit sau de elită **este băiat bun.** El zîmbește (mai atent, observi efortul de crispare spre zîmbet), ți-e prieten, se interesează și participă la necazurile tale, este gata să te ajute, dar, ca un făcut, exact în clipa aceea el a fost **prins** de o problemă care-l depășea (secret : adică, înțelegi, nu ?) și asupra căreia te roagă să păstrezi discreție, deși nu-ți spune un cuvînt. Pentru că prima fațetă a demagogului, indiferent de varianta, **este traficul de influență.** Demagogul strecoară, ca și cînd asta ar fi cea mai banală poveste : i s-a spus lui că, se pare, s-a auzit, s-ar fi stabilit că ; și este primul care **ia atitudine împotriva unora ce duc vorba, ceea ce nu este compatibil cu comportarea noastră.**

Misterios, lăsînd **să se** pricepă că destinul său nu poate avea decît o **firească** traiectorie ascendentă, el se erijează în purtător de cuvînt al superiorilor, evident acolo unde găsește loc pentru a face o asemenea manevră, intimidează prin familiaritatea cu care discută despre cutare sau cutare.

O **nevinovată** excrocherie pe care și-o îngăduie mizînd pe toleranța noastră, și de ce nu, pe repetata noastră **neangajare,** pe sila noastră de a lega vre-un cuvînt cu el. Demagogul are o carapace confecționată din puțină mizerie sufletească, puțin lichelism, puțină **candoare** falsă ; din toate, cîte puțin : ticurile superiorilor, gesturile lor, mimica lor pe care le exersează ceasuri și ceasuri, perseverent, hibridîndu-le cu viitoarele lui gesturi, expresii pentru că el știe că fără personalitate proprie nu sînt șanse mari. Nu multă personalitate proprie, asta ar putea deranja, gîndește cîrtița, dar, așa, cît să se observe o bunăvoință de personalitate nu strică, ba chiar e recomandabil.

El are școala lipsei de opinie : **„lipsa de opinie,** crede el, **dă măsură opiniei",** aici se înregistrează **caratele** pusului pe treburi mari. Demagogul nu se mulțumește cu mișmașuri : cu astea se ospătează novicele obișnuit, care se scaldă pentru că știe că „nu are perspective". Demagogul cultivă uneori un limbaj elegant, el are o sintaxă adorabilă — cum îi mărturisește soția — prestanța sa chiar pare **prestanță,** lexicul i se îmbogățește din ce în ce, el studiază doar, e la curent cu tot ce e nou în cutare domeniu, ce mai urmează **să se petreacă.** Demagogul are nasul fin, olfactivul său în stare de alertă simte, el încearcă șansele cu o clipă mai devreme (uneori, are iluzia) și se învîrte în direcția de unde vine **căldura.**

Paradoxal, dar demagogul știe să și tacă. Nu însă înainte de a debita una din frazele sale sacramentale : **„Da, e bine să medităm tovarăși !".** Acum, îmbrăcînd haina meditației, a responsabilității, se sufocă dar rabdă, și-a spus cuvîntul în această serioasă problemă și așteaptă rezultatele.

Strîmtorat, neavînd pe unde mai circula, accidental, demagogul, în toate variantele, mai găsește cîte o fărîmă de loc unde să supraviețuiască, încearcă să mai latre, se gudură și pînă-n ultima clipă, premergătoare decesului, implură, conjură cu ultimele formule de care s-a ferit ca de foc, dar pe care le-a învățat dintr-o precauție născută din instinct, singurul funcționînd cît de cît normal : **„Tovarăși, omul mai greșește, că de aia-i om, voi, tovarăși, știți** (apelativul „voi" este ultima încercare) **că eu nu mi-am precupețit forțele" ;** sau : **„Îmi dau seama de gravitatea faptelor mele : știu, merit cea mai aspră pedeapsă. Sînt convins că veți aprecia așa cum trebuie lipsurile mele** (aprecia i s-a rătăcit printre cuvinte, acum), **că îmi veți da pedeapsa pe care o merit. Ce vă mai pot spune, tovarăși ? Cu faptele mele mă voi strădui să vă recapăt încrederea".**

Și minte. Minte siluind, compromițînd vorbele pe care oamenii cinstiți, corecți le pun în slujba adevărului. Pentru că demagogul nici în ceasul al doisprezecelea nu-și revine. El este viciat și numai corecția neîngăduitoare îl poate arunca de pe falsul piedestal al omului de acțiune. Distincția între omul veritabil de acțiune și prototipul fanfaron pe care-l propune demagogul nu e greu de făcut; e necesar să se facă.

Causticitatea zîmbetului sau replicii nu sînt de ajuns. Nociv, demagogul trebuie luat de guler, fără menajamente, scuturat și pus la locul pe care cu adevărat îl merită. Nu numai oprobiul cît acțiunea trebuie să ne caracterizeze atunci cînd întîlnim personajul de tristă serie caragialescă. Cu atît mai mult, cu cît îl întîlnim din ce în ce mai rar.

NICOLAE ADAM

Conservarea inteligenței

(Urmare din pagina I)

Ca și gîndirea căreia îi este subordonată, inteligența este o funcție intelectuală complexă, căci ea presupune : o memorie fidelă și promptă ; o atenție durabilă ; o imaginație vie, susținută de o tot atît de vie inventivitate ; o gîndire perspicace, care să aprecieze critic valoarea ideilor și să le înlănțuiască logic. Inteligența nu se poate dispensa de nici una din aceste funcțiuni particulare ale gîndirii. Astfel fără o bună memorie, care-i pune la dispoziție depozitul de cunoștințe vechi, dîndu-i posibilitatea să interpreteze cu ajutorul lor datele noi, inteligența va funcționa greoi. Fără o atenție încordată și perseverentă, care dă minții posibilitatea să se oprească atît cît trebuie pentru a sesiza natura unui lucru, inteligența va rămîne superficială. Fără o imaginație vie și bogată, care să disocieze elementele vechi ale datelor și să le asocieze din nou în alte moduri, inteligența nu ar putea stabili idei noi. *Fără o gîndire perspicace, care să pătrundă pînă în esența lucrurilor și să sesizeze raporturile lor necesare, care să lege just noile idei și să stabilească adecvat corespondența dintre ele și lucruri, inteligența ar fi precară.* De aceea, *fără o dezvoltare fericită a memoriei, a atenției, a imaginației și a gîndirii nu este posibilă o bună inteligență.* Și de aceea, *mulți psihologi definesc inteligența ca pe un complex de aptitudini intelectuale menit să rezolve noile probleme care se pun mereu vieții și vieții spiritului.*

Fapt important este, de asemenea, că inteligența nu reprezintă o funcție care se dobîndește în cursul dezvoltării psihice a individului, ci este o funcție nativă, congenitală : te naști cu predispoziții anatomo-fiziologice de a fi inteligent. Acest lucru îl dovedește ceea ce psihologia numește grade ale inteligenței, talentul și geniul, precum și ceea ce ea numește cazuri patologice ale inteligenței.

Dar *din faptul că inteligența este o funcție nativă, nu urmează cîtuși de puțin că ea se poate dezvolta, fără a o exercita. Inteligența nu se poate dezvolta decît printr-un continuu exercițiu, decît dîndu-i-se mereu spre soluționare noi și noi probleme, ea nu-și poate menține vivacitatea și spontaneitatea decît întrebuințînd-o continuu.* Dar dacă un spirit excepțional dotat trebuie să muncească intens pentru a putea crea, cu atît mai mult un om cu o inteligență normală trebuie să și-o exercite și s-o cultive pentru a o face aptă să rezolve problemele cu care este confruntat în viață. În istoria științelor s-a întîmplat ca unii savanți să găsească soluțiile unor probleme, care-i preocupaseră multă vreme, în momente cînd renunțaseră să mai mediteze asupra lor. Acest lucru nu trebuie să ne induce în eroare. Căci, cum s-a spus, cu drept cuvînt, dacă au găsit fără să caute, este fiindcă au căutat, fără să găsească.

N. BAGDASAR

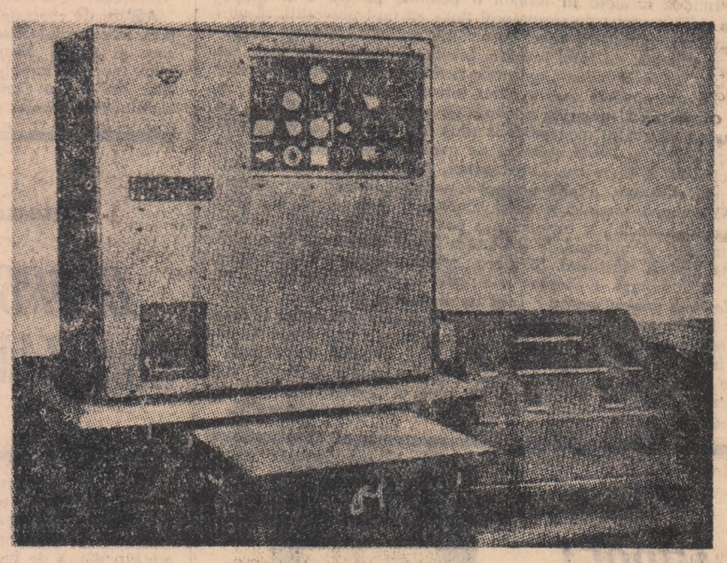

Aparatul pentru verificarea funcțiilor cognitive

„IARBA FIARELOR"

(Urmare din pagina I)

nească. Trebuie să fie foarte interesant".

O ADEVĂRATĂ ȘTIINȚĂ A RADIOGRAFIERII PERSONALITĂȚII

Cercetările de psihologie cu scopuri aplicative în orientarea profesională a tinerilor, ne-a spus domnia sa, sînt, la noi, de dată relativ recentă. La calea ferată și la aviație s-au înființat unele laboratoare și s-au făcut unele studii sporadice încă înainte de 1944. De ce tocmai aici a avut loc debutul unor astfel de cercetări este ușor de înțeles ; oamenii care conduc garniturile de tren sau mașinile zburătoare trebuie să posede un echilibru psihologic egal aproape cu perfecțiunea : pe mîna lor sînt date viețile a numeroși alți oameni, bunuri de mare valoare. Dar cercetarea și cunoașterea omului putea să-și lărgească infinit cadrul de acțiune. Știința mondială pune, deja, la îndemînă date și procedee de o extremă utilitate pentru îndrumarea spre profesiile corespunzătoare a tuturor tinerilor.

Deschizînd un dosar-tip conținînd fișe de examinare, tovarășul Ceaușu ne-a arătat niște tabele pe care erau reproduse serii de cifre (7 — 3 — 9 — 6 — 5 — 10 — etc), așa numitul „test Kraepelin" care cere examinatorului fie să adune fie să scadă cifrele alăturate în raport cu mărimea lor. Potrivit unei etalonări, în 5 minute indivizii cu o viteză mare a proceselor de gîndire realizează între 390—400 de operații, în timp ce alții realizează sub 226 operații. Ți se pune testul în mînă și verifici singur dacă gîndești repede sau încet, dacă ești iute la minte, sau... dimpotrivă.

„Evident, spune tovarășul Ceaușu, examenul cu testul Kraepelin nu surprinde și creativitatea gîndirii. Proba nu spune dacă cineva poate inventa ceva sau nu, nu dă date despre capacitatea omului de a sesiza legăturile interioare, complexe ale fenomenelor. Dar rezultatul este, totuși, de mare folos, întrucît între indivizi care au aceeași pregătire, deci oameni cărora le sînt cunoscute aceleași date, apar — potrivit capacităților personale diferite — diferențe vizibile. Or, cei mai mulți oameni, în munca zilnică, utilizează date cunoscute tuturor din aceeași profesie. Sesizăm, astfel, gradația valorilor individuale".

Numărul procedeelor de examinare ce se întrebuințează curent în investigația psihologică este foarte mare. „Testul de baraj II", unul dintre cele folosite de psihologul Ceaușu și colegii săi în activitatea practică, permite observarea la nivel senzorial (poate indica cu suficientă precizie dacă avem de-a face cu oameni calmi sau precipitați, capabili sau incapabili să înfrîngă criza de timp în care se intră frecvent în anumite domenii de activitate. „Proba L" — tot un test, constînd din urmărirea unor traiectorii șerpuite întretăiate, asemeni jocurilor de genul labirinturilor, este un alt mod de a remarca mobilitatea gîndirii. Deosebit de interesant ni s-a părut și un test menit să demonstreze capacitatea de asociere. Alcătuit foarte simplu, el cere ca la citirea unui cuvînt obișnuit să se răspundă cu un altul, asociat („sticlă" — „pahar"; „mamă" — „copil" etc). După natura răspunsurilor se poate stabili cu aproximație dacă examinatul este un tip cu gîndire concretă sau abstractă, dacă face asociații pe bază de contiguitate sau pe bază de contrast.

Nu este și aceasta destul de mult, destul de important ?

Același test destinat studierii capacității de asociere le-a demonstrat specialiștilor că, prin simpla investigare de acest gen, se pot detecta și anumite traume afective generate de anumite evenimente ale vieții cotidiene, — sociale, familiale etc., ale individului. Cronometrul stabilește că distanța în timp necesară unui examinat pentru a găsi cuvîntul solicitat este de 1—3 secunde. Cerîndu-i să găsească un cuvînt asociat cuvîntului („femeie", să zicem), se observă la unii o prelungire nejustificată a timpului de gîndire. Revenind, prin discuții, asupra vieții celui cercetat se află, foarte adesea în astfel de cazuri, anumite nereguli, stări psihologice nenormale. Și aceasta, deși, poate, cel examinat n-ar fi mărturisit-o, din o mie și una de motive.

MAȘINA ELECTRONICĂ ȘI IMPERIUL PERSONALITĂȚII

Asaltul asupra „lacătelor" — voite sau, cel mai adesea, nevoite, care-l închid pe om în el însuși, nelăsîndu-se cunoscut sau, și mai grav, nelăsîndu-i posibilitatea să se cunoască pe sine, este, totuși, departe de a se fi soldat cu victorii definitive. În toată lumea, oameni special pregătiți sondează din multiple direcții ființa umană, cercetările făcîndu-se atît pe plan general, teoretic, cît și cu aplicație directă, la individ.

„Iarba fiarelor", capabilă să dezlege toate „lacătele" omului, n-a fost descoperită încă, ne spunea psihologul Valeriu Ceaușu, mulți însă se străduiesc, și unii realizează lucruri bune".

Din modestie, cercetătorul român nu-și citează numele printre cei ce reușesc să sfărîme astfel de lacăte. Noi însă putem s-o spunem : Valeriu Ceaușu este, împreună cu cîțiva colaboratori, printre care medicul V. Teodorescu, psihologul Cornelia Sion, tehnicianul P. Voinescu, creatorul unor aparate de investigație experimentală în domeniul psihologiei muncii, aparate care au cîștigat sufragiile unor cunoscuți oameni de știință din țară și de peste hotare. „Pistolul" cu lumină de care vorbeam la început este doar unul dintre ele. Tot V. Ceaușu este creatorul unui aparat pentru verificarea capacității de învățare și a reactivității complexe, aparat cu care se reproduce în forma sa elementară procesul de învățare specific fiecărui individ.

Gîndul psihologului a fost, așadar, de a încercui datele necunoscute ale personalității individului și de a le „ataca" din toate direcțiile. La metodele clasice mondiale de investigare, a adăugat un adevărat front mecanizat de ajutorare a cercetătorului, știința ajutînd cu mai multă exactitate psihodiagnozei.

Descoperirea acestui laborator pentru radiografierea personalității ne-a determinat să punem o întrebare firească : De ce, avînd în țară o asemenea experiență, nu facem mai mult pentru elucidarea unor date atît de necesare în orientarea profesională a tinerilor ? De ce, măcar în ultimele clase de liceu, nu trec toți elevii prin examenul psihologic pentru a afla — ei despre ei — ce calități personale dețin, ce căi li se deschid, raportîndu-se la ele ?

Dar răspunsul nu ni-l putea da tovarășul Ceaușu, oricît de inimos și bogat în idei se recomandă prin însăși activitatea sa de cercetător. Răspunsul trebuie să vină de la organizatorii sistemului nostru de învățămînt.

EUGEN FLORESCU

RĂSPUND ASTĂZI ÎNTREBĂRILOR PE CARE TINERII

CORNELIA LIPCIU, din Galați, dorește să știe

CUM TREBUIE CITITĂ POEZIA MODERNĂ

Îi răspunde ȘTEFAN AUG. DOINAȘ

Între feluritele întrebări care se pun azi scriitorilor, iată — în sfîrșit — una inteligentă, plină de bun simț și necesară.

Într-adevăr, poezia modernă trebuie să se citească într-un anumit fel. Orice abordare spontană a ei, orice contact nemijlocit, adică al unui cititor neavizat, produce imediat un șoc puternic, creează îndoieli serioase și, uneori, chiar determină atitudini transante, exclusiviste. De ce? Pentru că poezia modernă e un gen de literatură dificil, rebarbativ, o realitate artistică de care nu te poți apropia pe nepregătite, care nu ține să-ți placă, ci — din contra — să-ți solicite la maximum spiritul, înțelegînd să-ți ofere plăcerea estetică numai după ce ți-a smuls un serios efort intelectual.

Bineînțeles, cititorul e tentat să întrebe imediat: Dar e bine că poezia modernă e atît de dificilă, atît de greu de înțeles, că adesea întreține o anumită ambiguitate, că își găsește scopul în sine, în exercițiul narcisic al unui limbaj care tinde a transcende funcția de comunicare a limbii?... N-are rost să ne întrebăm dacă e bine sau nu că poezia modernă este așa cum este. Indiscutabil, ea este un fapt determinat istoricește deci explicabil și justificabil. Istoria literară a sfîrșitului secolului al XIX-lea ne arată limpede care sînt rădăcinile și cine sînt promotorii ei. Dar aceasta e o chestiune laterală.

Să vedem care e acel mod anumit *în care trebuie să se citească poezia modernă. Mai întîi poezia modernă este dificilă. Hermetismul ei, care se datorește fie unei* obscurități genuine *a lirismului, fie unei* încifrări *a expresiei (pentru că există poezie dificilă și poezie* obscură!) *pretinde din partea cititorului un îndelung antrenament intelectual. Cititorul trebuie să se familiarizeze, să se inițieze în acest limbaj special, făcînd lecturi din marii poeți hermetici. Desigur, pentru a-i „înțelege" pe aceștia, cititorul trebuie să recurgă la ajutorul criticii literare care, nu numai odată, și-a îndeplinit obligația de a „explica" mecanismul, „codul" poeților hermetici, procedînd astfel la „descifrarea" poeziei lor. Fără un asemenea ajutor, cei ce citesc pentru prima dată pe Ion Barbu sau — mai ales — pe Stéphane Mallarmé au impresia că se află în fața unor texte absolut inteligibile.*

Poezia modernă este, apoi, intelectualistă: *ea nu mai exprimă sentimentele tradiționale ale poeziei tradiționale; sau, dacă le exprimă încă, ea le-a transformat în emoții sui generis, emoții filtrate prin intelect, abia sugerate, refuzînd orice gesticulație retorică, sentimentală. E o poezie care solicită intelectul și imaginația nu o poezie care stîrnește afectivitatea noastră. Cititorul obișnuit cu poezia clasică sau romantică trebuie să procedeze la o rafinare a sensibilității sale estetice: un refuz al conceptualismului (retorică, declarativism etc.), un sentiment al vagului, o intuiție a stărilor difuze, sugestia, aproximația etc. — iată condițiile pe care trebuie să le îndeplinească. Dacă admitem disocierea între spirit și suflet, putem spune că poezia modernă se adresează facultăților celui dintîi.*

În al treilea rînd, poezia modernă e o poezie a ambiguității: *sensul discursului liric nu e niciodată precis, univoc, limpede; întotdeauna o poezie modernă este* interpretabilă: *un vers poate fi interpretat* într-un fel *sau* altul, *cu aceeași* îndreptățire. *În general, în arta modernă se vorbește de așa numita* opera aperta *(operă „deschisă"): orice operă e „deschisă" mai multor interpretări; iar emoția intelectuală în fața acestei poezii ține și de libertatea pe care o lasă cititorului de a opta pentru o anumită interpretare. Natural, e cazul să ne întrebăm: Poetul modern nu vrea să fie univoc în ceea ce spune, sau nu poate? Un răspuns ritos nu e ușor de dat. În orice caz, se poate spune că poetul modern vrea să surprindă o realitate de ordin intim, poate misterioasă, fluentă, în continuă mișcare, de o inconsistență pe care fraza absolut logică o ucide; or, pentru această realitate — care este lumea sa interioară și lumea exterioară așa cum o vede el (eu și non-eu care, în poezia modernă aproape nu mai pot fi disociate!) — limbajul nostru se dovedește adesea un instrument grosolan. Poetul se luptă cu acest limbaj, îl răsucește și-l chinuie, îl restructurează (rezultatul prim al unei asemenea restructurări e metafora, condiția poeziei, celula ei vie), încercînd să aproximeze ceea ce i se pare că nu poate fi prins bine în discursul logic. Ambiguitatea e așadar o ambiguitate funciară a limbajului dar ea mai poate fi voită, căutată de poet, tocmai pentru a spune mai mult: întotdeauna un lucru sugerat e mai fascinant decît un lucru exprimat cu precizie. I se cere cititorului modern o bogată cultură poetică: să fie un mare consumator de metafore, să fie receptiv la sugestie, la valorile marginale ale cuvîntului (cadență, muzicalitate, „sarcină mitică", ultima noțiune pusă în circulație de marele nostru poet Lucian Blaga). Fără o educație poetică simbolistă și suprarealistă, nici un cititor nu poate ajunge la esența poeziei moderne.*

Poezia modernă respinge uneori prozodia tradițională (rimă, ritm, forme fixe, metrică etc.), practicînd versul alb sau liber. De ce? Pentru că unii poeți moderni se simt încorsetați în forme-poezii tradiționale, frînați în elanul lor, obligați la combinații de cuvinte irelevante. Rezultatul este și o ușoară apropiere a poeziei moderne de limbajul prozei: poetul modern nu mai caută nici cuvintele exclusiv „frumoase", așa cum nu se mai interesează de forma armonioasă a versurilor sale. Valori ca frumosul, grațiosul, muzicalul, delicatul etc. sînt abandonate în favoarea altora, a valorilor expresive: acestea pot să șocheze, uneori chiar se urmărește acest lucru, dar eficiența lor poetică e mai puternică pentru gustul estetic al omului de azi. Cititorul unei asemenea poezii trebuie să se elibereze de prejudecata că numai o poezie cu rimă și ritm este o adevărată poezie. Renunță oare poetul modern la orice criteriu formal? Nu. El refuză doar să admită un tipar prestabilit, *ca o formă de făcut plăcintă, în care ar fi obligat să-și toarne conținutul de idei sau sentimente, așa cum toarnă cofetarul coca.*

I se cere cititorului modern o serioasă cultură literară și filozofică: poezia modernă nemaifiind o poezie numai a sentimentului vrea să fie o poezie a ideii (dar nu ideea clară și distinctă a lui Descartes), a stărilor de spirit difuze, a situațiilor-limită (în care graiul devine aproape incapabil să le exprime!), a unor trăiri obscure etc; de aceea, ea recurge adesea la noțiuni de filozofie, la termeni prețioși sau specioși, la concepte care ele însele necesită o îndelungată explicitare. Referințele culturale, filozofice abundă în poezia modernă și e nevoie de o solidă pregătire în aceste domenii pentru a aprecia cum se cuvine un poet ca Eliot, Pound, Wallace Stevens etc.

Dar să ne oprim aici. E suficient de altfel pentru a putea spune că poezia modernă vrea să fie un univers aparte, în care — pentru a intra — se cere o formație anumită, chiar un fel de specializare. Ea nu mai apelează la lumea noastră afectivă de fiecare zi, ea nu mai „decupează" realitatea înconjurătoare ca să ne-o redea în mod fidel (ca tradiționalul pastel), *ea se joacă cu sensurile, ea se complace adesea în joc verbal pur, ea trimite la anumite date de cultură etc. Cititorul are tot dreptul de a fi nedumerit: Oare poezia modernă nu se adresează tuturora? Niciodată poezia nu s-a adresat tuturora: ea și-a format întotdeauna publicul ei cititor, din ce în ce mai larg, pe măsura pătrunderii culturii în masе. Orice nouă poezie își formează treptat publicul ei cititor propriu. Să nu ne imaginăm că Eminescu — care azi ni se pare poetul ideal, după care cititorul obișnuit tînjește, pe care-l gustă și-l înțelege — a fost la timpul său gustat și înțeles! Nu: a fost nevoie de autoritatea lui Titu Maiorescu pentru a-l revela unei societăți care, poetic vorbind, încă nu era destul de matură pentru lirismul eminescian.*

Așa stau lucrurile și cu poezia modernă: ea se află în plin proces de autoconstituire, dar și în plin proces de formare a unui public pe măsura ei. Celorlalți cititori, celor care — refuzînd de plano orice înnoire a poeziei — pretind ca lirica modernă să fie aidoma poeziei care se scria acum un secol, li se poate răspunde doar atît: Poezia modernă e așa cum e; a-i cere să fie altfel, înseamnă a-i cere să se sinucidă...

GHEORGHE IONESCU, din Tulcea, vrea să cunoască

ETIMOLOGIA CUVÎNTULUI TÎNĂR

Îi răspunde lector univ. I. N. CHIȚU

Știți desigur că în evoluția lor istorică, de-a lungul secolelor, cuvintele își schimbă fie înfățișarea, adică sunetele sau complexul sonor, cum spun specialiștii, fie înțelesul sau sensul. Uneori se schimbă și unul și altul din aceste două esențiale aspecte ale unui cuvînt. De aceea majoritatea elementelor lexicale, a cuvintelor, dintr-o limbă au o „poveste", o istorie, tot atît de pasionantă și interesantă ca multe altele din cele mai captivante domenii de cercetare.

Ramura științei limbii, a lingvisticii, care se ocupă cu studiul originii și a evoluției istorice a cuvintelor se numește etimologie. Bazele etimologiei românești au fost puse de luminații reprezentanți ai Școlii Ardelene. După cum se știe majoritatea termenilor din limba română sînt de origine latină, moșteniți din această limbă sau împrumutați dintr-una din limbile romanice mai cu seamă franceza sau italiana, care, la rîndul lor, i-a moștenit din latină.

Cuvîntul românesc **tînăr** face parte din prima categorie, adică l-am moștenit direct din limba latină. Etimonul acestui termen (înțelegînd prin aceasta cuvîntul originar din care provine termenul din limba română) este adjectivul din latina clasică: tener — era — erum. În latina populară, care stă la originea celor zece limbi romanice, (printre care se află spaniola, franceza, italiana, română ș.a.), acest cuvînt a evoluat la tipul cel mai frecvent de adjective din latină și anume: tenerus-a-um, termen pe care-l întîlnim ca indicație etimologică și în Dicționarul limbii române moderne. Intervenind apoi diferite modificări fonetice, adică transformări ale sunetelor care alcătuiesc cuvîntul, s-a ajuns treptat la formele teneru-a; tînăru-a și, în final, la forma actuală: tînăr—tînără.

În latina clasică, termenul tener — era — erum, avea ca sens fundamental pe acela de „fraged, ginguș, plăpînd", așa cum îl întîlnim în expresia **tenerae radices** — „rădăcini fragede". Totodată, adjectivul amintit era folosit și cu înțelesul de „tînăr, în vîrstă fragedă", ca în expresia **teneri anni** — „anii copilăriei". În limba română, cuvîntul a fost moștenit cu sensul de „care este, ca vîrstă, între copilărie și maturitate" sau, mai exact, adolescent, deși, deseori, termenul este folosit cu o semnificație mult mai largă.

Cititorul nostru ne mai întreabă care sînt corespondențele acestui cuvînt în cîteva limbi cu o circulație mai largă. Numai aparent, răspunsul la această întrebare este simplu. În realitate, datorită sinonimelor (adică a cuvintelor cu complex sonor diferit, dar cu înțeles apropiat sau identic) e destul de dificil, pentru anumite limbi, mai ales, să indicăm corespondentele exacte ale termenului românesc. Dacă, de exemplu, în limba rusă există un cuvînt care are aceeași sferă semantică, același înțeles, **(molodoi)** în limba spaniolă, întîlnim termenii **joven** și **mozo**, care, după aprecierea noastră, sînt sinonime perfecte, adică au sens identic. În limba franceză există adjectivul **jeune**, dar alături de el mai sînt folosiți, cu sens foarte apropiat, și termenii: **adolescent, damoiseau, bachelier** și chiar **ephèbe**. Foarte apropiate ca sens sînt și cuvintele: **garçon, gamin** și **gosse**. În limba engleză, corespondentul cuvîntului românesc tînăr este **young**, iar în limba germană, **jung**. Și în aceste limbi întîlnim alte numeroase cuvinte cu sens foarte apropiat. Ne referim astfel la termeni ca **boy** (limba engleză) sau **jüngling, Knabe sau Bube** (limba germană). În limba italiană, corespondentul exact al termenului românesc este adjectivul **giovane**.

LE ADRESEAZĂ PRIN INTERMEDIUL ZIARULUI

IRINA PETRESCU:

„Hollywoodul nu este senzațional, dar..."

Îndeplinim cu plăcere dorința cititorului nostru Căliman Mircea din Tîrnăveni, de a-i lua un interviu actriței Irina Petrescu. Îl prevenim însă că a fost norocos, deoarece acum o săptămînă lucrul acesta nu ar fi fost posibil, fiindcă actrița traversa oceanul de pe continentul „lumii noi" în drum spre patrie, prin Europa.

— Vă rog să povestiți cîte ceva din ce ați văzut la Hollywood, fiindcă, vă spun sincer, n-am ajuns încă acolo și, poate că, nici cititorul nostru...

— Hollywoodul nu este senzațional; ce se află acolo, există (mă refer la aparatură, nu la artiști) și la București, nu însă la aceleași proporții. Dacă vrei o expresie plastică, sînt cîteva mii de pogoane de platouri. Cînd se toarnă un film, echipa rămîne pe loc, nu mai vine în oraș; sînt barăci confortabile, unde familia actorului, ori iubita, rudele etc., pot să locuiască cu el. Întreaga echipă, oricînd poate fi convocată de regizor și începe imediat lucrul, un lucru nemăsurat, titanic, fără aminare, fără mofturi.

— Știu că sînteți invitata Casei de filme Paramounth, respectiv a lui Abby Mann, cunoscut publicului nostru ca deținătorul Oscarului pentru scenariul „Procesului de la Nürenberg"; ce fel de om este Abby?

— Vorbesc cu plăcere despre el. Mai ales că, în mod obiectiv, fiind membru în juriul festivalului de la Mar del Plata, a propus premierea filmului „Duminică la ora 6"; Abby Mann este un om de mare subtilitate și talent. După filmare, aș putea să vă spun mai multe. Deocamdată, eu sînt în perioada de „aclimatizare" la Hollywood, învățînd idiomul american într-un colegiu din Los Angeles cu fostul campion mondial la aruncarea ciocanului Harold Connoly.

— Și pe urmă?

— Pe urmă, voi juca al doilea rol feminin în „După cădere", adaptare după piesa lui Arthur Miller — evocînd viața Marilynei Monroe — în perioada McCarthy. Între timp, am venit în țară răspunzînd invitației lui G. Vitanidis, să joc în filmul său „Neliniștea", — alături de o distribuție foarte atrăgătoare — care îmi va da posibilitatea să întîlnesc pentru prima oară, pe ecran, pe actorul George Constantin.

— Ce v-a plăcut mai mult în California?

— Actorii. Nu e cea mai mare bucurie să cunoști oamenii? Pare un secret, dar este secretul lui Polichinelle. Frank Sinatra, Mia Farrow, soția lui, Tony Curtis, toți sînt admirabili și încîntători.

Ar fi fost mai mult de discutat, dar vom continua interviul nostru pe această temă după „aceea"; mulțumit?

ION MARCOVICI

Pe studentul MITEA MIHAI, din Cluj, îl interesează:

Ce este glaucomul

Îi răspunde conf. univ. dr. docent MIRON S. MIRON

— Prin glaucom sau „apă neagră" așa cum i se mai spune în popor, se înțelege creșterea presiunii lichidului din interiorul ochiului asupra pereților săi.

Creșterea presiunii intraoculare poate să apară ca o complicație a unor boli ale ochiului sau ca o boală de sine stătătoare. Glaucomul constituie una din cele mai grave boli, bineînțeles dacă nu este tratat.

În glaucom deci nu este vorba de o „apă neagră" ci de creșterea cantității de apă care umple normal ochiul (umoare apoasă).

— Care sînt efectele „presiunii"?

Creșterea presiunii este periculoasă deoarece duce la turtirea vaselor din retină și din capul nervului optic și deci la micșorarea cantității de sînge care trece prin ele. Suferă imediat hrănirea retinei și nervului optic care se alterează. Rezultatul: retina nu mai funcționează și vederea se pierde.

— Care sînt primele semne ale bolii?

— Ea acționează în mod diferit la un adult sau la un copil. La copil, membranele ochiului fiind elastice, globul ocular se poate mări în volum, căpătînd aspectul numit „ochi de bou" (buftalmie).

La adult, glaucomul se poate manifesta în două feluri: sub aspectul de **glaucom acut** la care fără nici o cauză aparentă pot apare dureri mari la unul din ochi, care se întind la toată jumătatea corespunzătoare a capului, cu grețuri și vărsături însoțite de înroșirea accentuată a ochiului și pierderea bruscă a vederii. În această formă, dacă se intervine la timp cu medicamente și, deseori, printr-o operație, vederea poate fi salvată.

Intervenția trebuie însă făcută cel mult după 5—6 zile de la începutul atacului, altfel, vederea poate rămîne definitiv pierdută...

— Iar celălalt gen de manifestare este desigur mai puțin zgomotos...

— Și tocmai de aceea bolnavii nu-i acordă întotdeauna importanța cuvenită. Înainte de toate apar mici dureri de cap. Bolnavii văd uneori cercuri colorate în jurul becurilor, ca un curcubeu, așa cum, în timp de ceață, vezi „cercuri colorate" în jurul felinarelor sau al farurilor de automobil etc. Această formă mai puțin „zgomotoasă" este însă mai periculoasă, deoarece bolnavii își ignorează boala și nu se îngrijesc. În acest caz vederea poate fi pierdută treptat și ireparabil.

Atacul acut îl aduce pe pacient la medic în timp ce în această formă „tăcută", boala este adeseori descoperită întîmplător, mai ales că nu evoluează la fel la amîndoi ochii.

Cauza acestei boli încă nu este bine cunoscută, însă posibilitățile de tratament sînt numeroase. În cazul cînd tratamentul cu medicamente nu este suficient, se pot face intervenții chirurgicale care urmăresc crearea unor căi artificiale de scurgere din ochi a umoarei produse în cantitate prea mare.

Esențial este faptul că prin mijloacele medicinei moderne aplicate cu operativitate, glaucomul poate fi vindecat, vederea bolnavului putînd fi păstrată timp îndelungat, chiar toată viața.

ARHIVE SECRETE (IV)

„Surprizele" din Wilhelmstrasse

Cu o lună mai devreme, în aprilie 1945, au fost descoperite și arhivele Ministerului de externe nazist. În acest scop serviciile de informații americane și engleze întocmiseră cu mult înainte un plan amănunțit astfel încît primele date despre locul aproximativ unde erau acestea ascunse au parvenit cu cîteva luni înainte de terminarea războiului. În aprilie 1945 unitățile speciale ale armatei I americane au intrat în posesia a 300 de tone de documente ale Ministerului de externe german, ascunse tot în masivul Harz. Au fost imediat convocați experți americani și englezi pentru o examinare a fondurilor descoperite. Ulterior s-au găsit noi depozite în Harz și Thuringia. O importantă descoperire a reprezentat-o colecția de note rezumative ale convorbirilor avute de Hitler și Ribbentrop cu diverși reprezentanți străini ca și o mare cantitate de microfilme (cuprinzînd 10 000 de pagini de text dactilografiat) și reprezentînd dosarele de lucru ale Ministerului de externe.

Păstrarea intactă a acestor documente pare să fi constituit un fapt deliberat. Cert este că în primăvara lui 1945 unitățile germane aflate la centrul de evacuare de la Meisdorf, au primit o listă de categorii de documente care urmau să fie distruse. Documentele se refereau mai ales la perioada 1940—1944. Dar deși la 10 aprilie s-a primit din Berlin ordinul telefonic ca ele să fie arse, armatele americane sosite cîteva zile mai tîrziu le-au găsit aproape în întregime. Toate fondurile de arhivă naziste au fost adunate în castelul Marbourg, în zona americană de ocupație. Ulterior ele au fost transportate în Anglia.

Ce reprezintă aceste documente? Ele cuprind perioada 1867—1920; apoi 1920—1936 unde s-au înregistrat mici lacune. În sfîrșit o ultimă serie cuprinde perioada care merge aproape pînă în ultimele zile ale războiului. Aci există schimburile de telegrame secrete între Ministerul de externe și diverși ambasadori hitleriști, dosarele unor înalți funcționari din Ministerul de externe, note ale serviciului de informații al lui Ribbentrop — „Dienststelle Ribbentrop".

Confruntate cu materialele apărute în presa vremii în perioada la care ele se referă, documentele din arhiva secretă oferă în mod categoric elemente esențiale pentru reconstituirea unor momente importante ale istoriei contemporane. Toate frazele despre „intențiile de pace" rostite de conducătorii hitleriști în perioada premergătoare războiului erau dublate de planuri precise pentru invadarea acelor țări cărora Hitler le oferea „prietenia Reichului milenar".

Berlin, 7 martie 1936. Ziaristul american William Shirer, în acea perioadă corespondent la Berlin, în jurnalul său de însemnări publicat la New-York în 1941, amintește de ședința Reichstagului în care Hitler anunța ocuparea de către Germania a zonei demilitarizate renane. Era primul pas prin care Germania nazistă își punea în mod concret în aplicare planurile sale expansioniste. *„Auditoriul de la galerii* — scrie ziaristul american — *ca și deputații, cu excepția diplomaților străini și a corespondenților, salută cu mîna întinsă, servili, cu fețele contorsionate de isterie, urlînd, cu ochii ieșiți din orbite..."* Hitler își încheie discursul cu următoarea frază: *„Nu mai avem nici un fel de revendicări teritoriale în Europa!..."*

Dar, în realitate, chiar în acea perioadă planurile germane privind Austria, Cehoslovacia, Polonia, Belgia, Olanda etc., pregătirea propriu-zisă a războiului erau puse la punct.

La 5 noiembrie 1937, la cancelaria Reichului avea loc o întrunire restrînsă. La ea participau în afară de Hitler, generalul von Blomberg, ministru de război, generalul von Fritsch, comandantul suprem al armatei, Goering și von Neurath, pe atunci ministru de externe. Expunerea făcută de Hitler este considerată ca o expunere-program. Fixată într-un proces verbal, a cărui copie exista și în Wilhelmstrasse, documentul a fost prezentat și la procesul împotriva conducătorilor naziști care a avut loc la Nürnberg. În acest document sînt conținute, de pildă, primele planuri concrete de invadare a Austriei. Se arată astfel necesitatea ca „o soluționare teritorială" a problemelor Germaniei să fie luată în considerare în ceea ce privește Austria în primul rînd.

Pregătirea pentru cotropirea Austriei s-a făcut pe baza unei intense activități diplomatice. Încă în vara anului 1936 este încheiat un acord germano-austriac prin care Hitler declară că nu are nici un fel de pretenții față de țara vecină. La sfîrșitul lui iulie 1936 la Budapesta are loc o întrevedere între Goering și cancelarul austriac Schuschnigg. Goering — pe aceeași linie — îi declară acestuia că Germania este gata „să ajute Austria nu numai din punct de vedere economic, ci și militar".

Această perioadă este cea a temperării spiritelor. Diplomația germană își propune să liniștească temerile cercurilor politice din Austria față de intențiile agresive ale naziștilor.

Evenimentele încep să se precipite din anul următor. Agitația nazistă în Austria ia proporții tot mai puternice; paralel cu aceasta politica Berlinului față de Austria devine tot mai dură. Ambasadorul german de la Viena, von Papen, transmite la Berlin telegramă după telegramă în legătură cu starea de spirit politică din Austria și mai ales asupra faptului că „pătrunderea în această parte a Europei trebuie realizată într-un viitor apropiat".

În ianuarie 1938 ambasadorul german la Viena trimite ministrului de externe o telegramă confidențială în legătură cu descoperirea de către autoritățile austriece a unei contrabande masive de material propagandistic hitlerist în Austria. Presa anunțase incidentul care avusese loc și anume descoperirea într-un automobil a unei cantități uriașe de imprimate naziste. *„După cum ne-a comunicat secretarul de stat Schmidt* — transmitea la Berlin ambasadorul german — *în mașină se afla, un balot uriaș conținînd 10 000 de cărți poștale, cîteva mii de broșuri național-socialiste ca și unele exemplare din Mein Kampf. Ceea ce este mai grav este că imprimatele poștale au fost fabricate în 1938, deci, clar în scopuri propagandistice".* Cîteva zile mai tîrziu, poliția austriacă făcînd o percheziție la sediul partidului nazist ilegal din Austria capturează o serie de documente compromițătoare pentru Berlin. Printre acestea un document care demonstra ca soluții posibile ale „problemei austriece" intrarea trupelor germane în Austria și formarea imediată a unui guvern din naziști austrieci.

Politica hitleristă nu se mai ascunde după degete. La acel început de an, 1938, intențiile nu mai sînt nici măcar camuflate. La 12 februarie Hitler îl primește la reședința sa de la Berchtesgden pe cancelarul austriac. El îi formulează un adevărat ultimatum: amnistierea tuturor naziștilor arestați și introducerea în guvern a conducătorilor naziști din Austria în posturile cheie. Dacă condițiile germane nu erau acceptate Hitler amenința cu intrarea trupelor germane în Austria. La 16 februarie, Viena acceptă protocolul de la Berchtesgaden.

La 20 februarie un nou discurs al lui Hitler în Reichstag: *Germania, va apăra „interesele cetățenilor germani din străinătate"* Pentru a fi mai precis el adaugă: *„De-a lungul frontierelor noastre".* Goering are cîteva convorbiri telefonice cu însărcinatul de afaceri și cu atașatul militar german de la Viena în care le cere să anunțe guvernul austriac că Berlinul va ocupa Austria dacă nu vor fi îndeplinite cerințele germane: *„trupele sînt concentrate de pe acum la frontieră. Ele înaintează spre frontieră și o vor traversa în noaptea aceasta pe toată lungimea ei, Austria încetînd să mai existe".* Și Goering continuă: *„Invazia va fi oprită și trupele vor fi reținute la frontieră dacă vom afla că lui Seyss-Inquart i se va încredința postul de cancelar al Austriei".* Berlinul cere deci ca nazistul nr. 1 al Austriei — Seyss-Inquart, să fie numit cancelar federal. În felul acesta întreaga putere politică ar fi trecut în mîna forțelor prohitleriste.

Așa s-au scurs evenimentele dramatice la acel început de an 1938. Era însă evident că numirea unui nazist în fruntea statului austriac era o simplă manevră. Totul era pregătit pentru „soluționarea finală a problemei austriece". La 9 martie o ultimă încercare de a rezista în fața invaziei lui Hitler: la Viena se anunță organizarea unui plebiscit în favoarea unei Austrii independente. Evenimentul însemna firește o respingere a planurilor hitleriste față de Austria. Din nou urmează presiuni astfel încît în decurs de 24 de ore plebiscitul este anulat, guvernul federal constrîns să demisioneze, iar naziștii austrieci pun mîna pe putere. La 11 martie noul „guvern" austriac condus de Seyss-Inquart cere „sprijinul Germaniei" și în acest scop trimiterea cît mai grabnică a trupelor germane în Austria. Capitolul fusese închis, Austria încorporată la Reichul nazist. La 15 martie din balconul primăriei vieneze Hitler proclama definitiv alipirea Austriei la Germania.

SERGIU VERONA

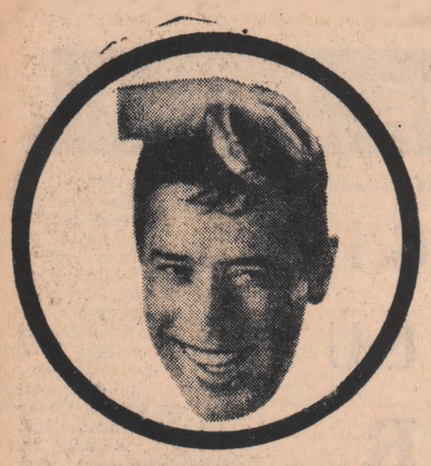

SATIRĂ

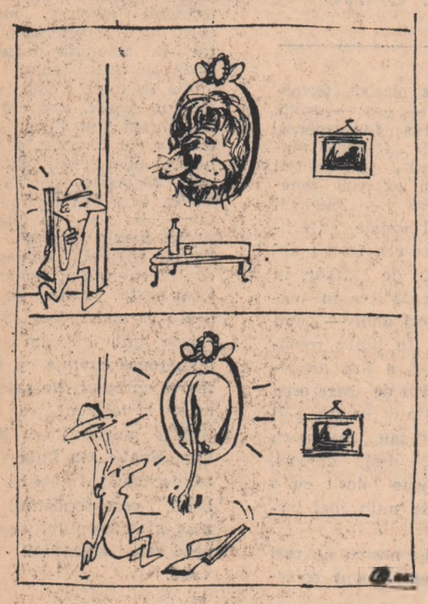

Fără cuvinte
Desen de PETRE GAVRILIU — Galați

DE LA CITITORI

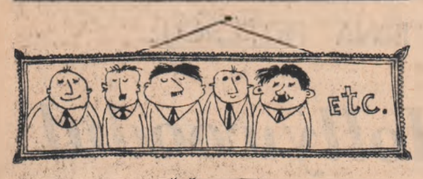

Fără cuvinte
Desen de V. NAȘCU

PORTRETE

de

AUREL BARANGA

CERBERUL

Mitologia modernă impune un tip de cerber contemporan: **secretara**.

Mă simt obligat să precizez, de la început, că nu confer acestui tip de funcționar un statut subaltern și că nu consider o singură clipă munca ei, minoră.

Dimpotrivă, o socot necesară, chiar indispensabilă. De aceea, fiindcă îi prețuiesc utilitatea, mă gîndesc că ar trebui să fie înzestrată de la natură, și printr-o insistentă educație în ale cărei roade mă îndărătnicesc să cred, cu cîteva atribute intelectuale și sufletești primordiale: inteligență, tact, răbdare, politețe, spirit de orientare, și, mai ales, un nețărmurit devotament pentru munca pe care o veghează, numai aparent anonimă, din anticameră.

Or, ajunși la acest punct, al **devotamentului** observ că el se demonstrează nevralgic, înțeles anapoda. De foarte multe ori, **devotamentul** pentru instituție se convertește printr-un bizar transfer de ordin psihoanalitic, într-un devotament exclusiv pentru superiorul pe care îl slujește respectiva secretară. Și astfel, încet, insidios, pe nesimțite, dar sigur, psihologia începe să lucreze sucit.

Indiferentă, nutrind un dispreț suveran față de interesele instituției care o salarizează totuși, acest tip de secretară se arată, în schimb, extrem de sensibilă la felul cum se **„extenuează"** superiorul ei, angoasată, ca să folosesc și eu un termen la modă, de sănătatea lui amenințată, etern atentă să-l păzească de neplăceri și inoportuni, incoruptibilă în deciziile ei de a-l pune la adăpost, tiranică în vigilența dumisale de cerber neîmblînzit.

Bineînțeles că în această sublimă activitate secretara se ghidează de criterii personale, apreciind singură cînd să te conecteze la legătura telefonică și cînd să-ți trîntească receptorul în nas, cînd să pretexteze o ședință imaginară și cînd să-ți deschidă generoasă ușa, intrînd în toate inițiativele sale și o apreciabilă doză de pîrtag individual.

Abuzivă și intolerantă, face sondaje grafologice înaintînd șefului doar scrisorile, petițiile sau întîmpinările cu care s-a pus în prealabil dumneaei de acord, rătăcindu-le pe celelalte sau supunîndu-le unui regim de carantină, după dispozițiile ei întîmplătoare.

Șfinx fără enigme, cunoaște — sau presupune ea că știe — care sînt simpatiile șefului și ce antipatii ireductibile are, acționînd în consecința ipotezelor sale de psihologie aplicată.

Și astfel, dacă ai ghinionul să te împiedici în resentimentele ei, poți bate la uși ferecate și suna la telefoane surde, chiar dacă ești împins de treburi urgente, dezarmat în insistentele tale fiindcă în anticameră veghează cerberul incoruptibil, sumbru, devotat, și mai ales mojic.

Acest **devotament** de un metal rezistent, inoxidabil, durează, bineînțeles, cît durează și șeful. În clipa în care a plecat, devotata de ieri îi descoperă numai defecte, trăsături de caracter negative, incapacități și abuzuri, comentate gălăgios.

În schimb se pune, urgent, în serviciul succesorului său cărnia îi descifraseră din clipa instalării toate calitățile umane posibile, hartă intelectuală și sufletească justificînd, bineînțeles, un **devotament** nemărginit.

Și, în felul acesta, cerberul o ia de la capăt, grijulie cu sănătatea superiorului, extenuat, atentă să nu-l supere, alarmată cînd e anticamera plină, dornică s-o golească automat, inventivă în pretexte, imprecisă în răspunsuri, răstită la telefon cînd vocea de la celălalt cap al firului i se pare dezagreabilă, afabilă doar cu intimii pragului pe care îl păzește cu strășnicie, insolentă cu restul, rezistentă și tenace în devotiunile ei.

Îmi mărturisesc umilit ignoranța: nu știu ce programă analitică au școlile ce pregătesc pe viitoarele secretare.

Mă gîndesc însă, intimidat de nepriceperea mea, că ar fi necesară o programă diferențiată și complexă familiarizînd elevele cu probleme din domenii variate, de la economie politică la stenodactilografie, de la noțiuni de politică internațională la obligația deprinderii a cel puțin două limbi străine.

Dar aș adăuga și niște cursuri de etică, în care să se explice, pe înțelesul tuturor și foarte limpede, că o asemenea funcționară e obligată să demonstreze în activitatea ei un singur gen de **devotament**: față de instituția pe care e chemată s-o slujească și de bunul ei mers.

Și că orice alt devotament, real sau simulat, duhnește a slugărnicie.

Debutul lui Puccini

Un tînăr compozitor se prezentă lui Riccordi, pe atunci mare editor muzical.

— Vă aduc o compoziție... un cîntec... poate îl veți găsi bun și mi-l veți edita, zise tînărul timid.

Editorul luă manuscrisul, îl cercetă în grabă și-l înapoie autorului.

— De ce? întrebă nedumerit compozitorul.

— Bine, domnule, care femeie crezi dumneata că are să cînte un cîntec care începe cu cuvintele: „Cînd eram odată tînără"?

MEMORABILE

Un răspuns bun

Rigaud evita întotdeauna să picteze femei deoarece avusese de pe urma lor multe necazuri.

— Dacă le fac așa cum sînt, spunea el, nu se găsesc destul de frumoase; dacă le flatez, atunci nu mai seamănă.

O doamnă din înalta societate pariziană, căreia îi făcea portretul, i se plînse după sfîrșitul unei ședințe:

— Maestre, trebuie să-ți mărturisesc că nu-mi place cum mi-ai făcut buzele, sînt palide ca ale unei moarte. Se vede că nu folosești materialul cel mai bun.

— Vă asigur doamnă că și dumneavoastră tîrguiți de la același magazin, răspunse caustic pictorul.

„Cine fură azi un *OU*, mîine va fura un bou"

PROVERBE

de ION BĂIEȘU

Un tip oarecare, cu totul și cu totul oarecare, funcționar mărunt și înrăit al unei instituții meschine și perimate, instituție la care orice cetățean se poate prezenta și unde primește un formular pe care îl completează complet și cu grijă, după care îl rupe cu mîna lui, un astfel de individ, deci, putrezit pe dinăuntru de vechi și imbecile obiceiuri birocratice, care își mănîncă la ora 10,30 sandvișiul cu parizer și demnitate și care în fiecare duminică dimineața îi face unei neveste slabe și rele piața, certîndu-se cu precupețele pentru fiecare morcov, săvîrși într-o zi un gest sinistru și cu cele mai nefaste urmări pentru viața și cariera lui. Mergînd la piață ca să cumpere ouă, deoarece nevastă-sa dorea să facă un chec, căci niciodată nu mînca prăjituri decît de casă, respectivul individ și funcționar descoperi fără a se mira că la Alimentara, unde se vindeau ouă (luați informația asta ca o simplă metaforă) era coadă la... ouă. Comod, el se îndreptă spre o tarabă mărginașă în spatele căreia se afla o babă cocoșată, slabă și cu mari lipsuri în dantură care vindea unsprezece ouă și pe care el o întrebă cu acel aer de superioritate, specific funcționarilor atunci cînd se află în fața babelor:

— Babo, ai ouă?

— Am, răspunse ea oftînd în amintirea unui minunat proverb, dar nu așa multe.

— Și cu cît dai oul?

— Cu doi lei.

— La Alimentara e un leu.

— Du-te la Alimentara, zise baba la rîndul ei, cu acea malițiozitate care va marca veșnic diferența dintre comerțul particular și cel de stat.

— Cam mici, obiectă funcționarul. De bibilică sau de puică?

— Domnule, de ce, de ne ce, iei sau nu?

Funcționarul nu era decis dacă să ia sau nu. Pipăia ouăle, le sucea, le învîrtea. Astfel că la un moment dat, conștient sau inconștient, din răutate sau din prostie, scăpă unul dintre ouă pe mîneca hainei și-l lăsă acolo. Apoi plecă fără să cumpere nimic, cu obrajii roșii de emoție și rușine. Baba — care se sustrăsese, ca multe alte babe, procesului de alfabetizare — nu știa să numere decît pînă la zece, așa că nu-și dădu seama că cel de al unsprezecelea ou dispăruse. Cum ajunse acasă, funcționarul scoase oul de pe mînecă și i-l arătă, rîzînd ca un idiot, neveste-si.

— Uite, dragă, ce zici de mine? Am furat un ou.

— Nenorocitule, îi spuse ea, apucîndu-se cu mîinile de bigudiuri, tu nu știai că cine fură azi un ou, mîine va fura un bou?

— Nu.

— Păi dacă nu știi proverbele, de ce te apuci de furat? Du-te și dă oul înapoi.

Funcționarul fugi într-un suflet la piață cu oul babei în mînă, dar baba își vînduse modestele și puținele ei produse și plecase acasă cu două tramvaie și un autobuz. Funcționarul căută repede un perete și începu să se dea cu capul de el. „Ah, își zise, sînt distrus. Trebuie să fur un bou". Dacă dumneavoastră vă imaginați că e simplu pentru un funcționar bucureștean să fure un bou, vă înșelați amarnic. Nu e ușor deloc. De unde boi în București? Orice se poate găsi și fura într-un mare oraș, dar nu un bou. Disperat la culme și sperînd să mai existe totuși în acest oraș vreun maniac pășunist care ține ascuns un bou, el dădu imediat un anunț la mica publicitate. „Cumpăr bou natur sau proverbial pentru furt. Telefonați urgent, numai de la telefon public, la 65.65.65."

Așteptă pînă a doua zi. Nimic. Așteptă pînă la prînz — nimic.

— Dragă, îi zise nevasta nervoasă, nu te lăsa pe tînjeală, că tu azi musai trebuie să furi un bou.

— Îl fur, dar de unde?

— Dacă n-ai de unde, te învoiești de la servici, te duci la țară și furi de-acolo. Dar fii atent, ferește-te de cîini.

Individul așa făcu. Plecă la țară, adică într-un sat apropiat de București, ochi o ogradă mai retrasă în care se aflau doi boi care rumegau și porni să dea lovitura. Sări gardul, intră în grajd și începu să tragă de unul dintre boi afară. Enervat probabil că-l deranjează din rumegat, boul îl lovi cu cornul în burtă. Funcționarul, nutrind o spaimă nativă față de animale, ca orice orășean, începu să urle. La început, veniră cîinii și-l tăvălră prin toată curtea. Apoi veniră țăranii, și-i aplicară acea primă bătaie preventivă pe care o aplică din tradiție hoților, pînă să li se facă dreptate legal. După aceea, ei îl predară Miliției. Puțin după aceea, apăru în fața justiției.

— De ce ai furat un bou? îl întrebă sever judecătorul.

— Ca să rimeze cu ou, răspunse demn nenorocitul de hoț.

LOGODNA CAPREI

VALENTIN SILVESTRU

Tînărul era îmbrăcat cuviincios și avea o aparență sobră, părea pedagog ori cursant la Societatea pentru răspîndirea cunoștințelor, în fapt însă fusese dat afară recent de la atelierul de destrămat cîrpe al cooperativei „Înfrățirea între popoare" din Piatra Neamț unde funcționase ca planificator pînă ce reușise să facă scame toate catastifele. Tînăra era foarte uscățivă și scurtă, și umbla săltat, cu un picior înaintea celuilalt, fapt care adunat cu cele cîteva fire, relativ, rare, din barbă îi adusese denumirea suplimentară de „capră". Dar, iarăși, aparența înșela căci în viața de toate zilele știa exact ce vrea — după cum se putea vedea și din albumul familial unde, în costum de elevă, se năpustea cu un topor spre un urs căscat avînd în gură inscripția „Băile Oglinzi, 1939".

Se întîlniseră absolut întîmplător în piața orașului și puseseră mîna în același timp pe o carpetă de bucătărie ce avea desenate în albastru două fete și doi cai, cap în cap, sub care scria cursiv „Caut Fericirea".

— De ce vreți s-o luați? — întrebă ea cu ochi apoși — știți să coaseți șinet? Asta se coase șinet.

— Da, domnișoară — îi răspunse el grav — mama n-a avut fete și tot ce-i pe pereții bucătăriei, de mîna mea-i cusut.

Totuși i-a cedat el carpeta și apoi a însoțit-o printre coline de verze și coliere de ceapă spre rîu, pe malul înalt al căruia s-au plimbat o vreme. A invitat-o într-o cofetărie marginașă, ea a consimțit. De aici au pornit să se informeze reciproc asupra gusturilor și visurilor în viață. Pe urmă și-au dat adresele și s-au despărțit galeș, retrăgîndu-se cu spatele ca doi recruți în perioada de minuire a armei.

A doua zi tînărul a fost vizitat de Leonora Dobroteasa, cunoscută celestină a orașului, o femeie prelungă și adusă de spate care avea un hohotit atît de incontinent și viguros încît dacă i s-ar fi pus un motoraș în colțurile gurii ar fi alimentat cu energie patru străzi mijlocii.

— Hă, hă, hă — intră direct în problemă mijlocitoarea — ai dat-o gata pe puică, hă, hă, poți s-o pui și pe cuptor, hă, hă, cu pene cu tot, a dumitale e, mănînc-o sănătos, hă, hă, dar ia să văd dacă ai dinți buni...

Flăcăul admise, mai rezervat, că va fi gata să facă „o partidă" cu domnișoara în chestiune dacă, bineînțeles, condițiile ar fi surîzătoare. Leonora îi povesti că fata e unică la părinți pensionari și se întreține din mileuri, căci absolvise Institutul de făcut dantele cu ciocănelele și acum lucra pe cont propriu. În plus maică-sa, deși pensionară, claponea cucoși cu o dexteritate recunoscută în cartier, iar tatăl cîștiga regulat la loterie drept care avea bani depuși pentru o bicicletă de damă din import. Fata nu poseda defecte fizice; atîta că mergea puțin sărind și nu auzea prea deslușit cu urechea dreaptă dar altminteri era gospodăroasă, cum cădea seara nu mai ieșea din televizor.

A treia zi Dobroteasa năvăli în dormitorul caprei și-o scutură de-i zornăiră bigudiurile.

— L-ai dat gata, hă, hă, hă, e mort după tine, hă, hă, l-ai fript, poți să-i mănînci creasta hă, hă, numai analizele să vă iasă bine...

Familia fetei află că băiatul e orfan de tată, dar că maică-sa are proprietate o casă cu doi chiriași și face un borș natural din tărîțe la care se bate lumea zilnic; el are cîteva clase de liceu și scrie poezii la un ziar de-i zice „poșta redacției" dar în curînd urmează să intre la serviciul orășenesc de ecarisaj de unde va da numai decît examen la fără frecvență în limba italiană, că i-a promis cineva un post de ghid onete dacă știe limba.

Se aranjă deci o vedere pentru părinții caprei, se aranjă o alta pentru mama băiatului, se făcură vizite reciproce și se organiză chiar o excursie la iarbă verde. Leonora își freca mereu mîinile ca niște cîngi și de bucurie înfulecă un clapon întreg cu o asemenea iuțeală, încît ceilalți convivi rămaseră cu convingerea că-l aruncase peste umăr într-un tufiș.

Ar fi fost fără îndoială o nuntă frumoasă și, cine

știe, o căsnicie sudată, dacă, după clapon, gureșa celestină n-ar fi băut pe nerăsuflate și o sticlă de vin de smochine făcut în casă. Se încălzise brusc, hohotea de răsuna cringul și le trăgea tuturor, veselă, niște pumni după ceafă de-i cocoșa.

— Eu vă leg, mie să-mi pupați mîna, hă, hă... Și pe tine, băiete, eu te dezleg de celelalte două, hă, hă, că cu trei chiar n-o s-o poți duce, oricît vei fi tu de vinos...

— Despre ce-i vorba? sări arsă mama fetei.

— E beată — observă calm logodnicul.

Dobroteasa le făcu cu ochiul tuturor:

— Aia de la Roman, și aia de la Huși... eu îl scap de ele. Una vrea opt sute, alta o vacă... hă,.. hă. Nu trebuia să te însori cu ele, n-au caracter dacă te schimbă cu o vită.

Logodnica se ridică lividă:

— Cum e, domnule? Ia explică-mi și mie...

Mijlocitoarea, care apucase încă o sticlă și se chinuia să-i smulgă dopul de ciocălău cu dinții, întinse a doua mînă și o smuci pe fată spre ea, prăvălind-o în iarbă:

— Tu să taci că el nu știe...

— Ce nu știe? urlă mama băiatului.

Erau toți în picioare, înfierbîntați și învălmășiți. Bătrîna trăgea fioroasă de el să-l așeze:

— Ho! Nu știe că asta are o căprița, o fată toantă, la bunică-sa, la țară, de la unul cu care n-a fost cununată.

Și izbucni iar în rîs, răsturnîndu-se pe spate, ca să-și deșarte sticla dreptă în gitlej. Tipa printre gîlgîituri:

— Iubiți-vă și gata, hă, hă, hă, faceți copii și miluiți-mă, că eu v-am așternut hă, hă, să nu știe nimeni ce v-am spus...

Au bătut-o toți cinci de au lăsat-o lată și au plecat care încotro, peste cîmp, uitînd, de ciudă, vesela și coșurile.

Totuși povestea n-are un sfîrșit trist, căci este pe lume o dreptate a sentimentelor trainice.

În a opta lună a celor patru ani pe care urma să-i petreacă, într-un loc ferit, pentru delictul de bigamie, sobrul flăcău primi la vorbitor vizita spăsitei specialiste în dantele, mereu nelogodita capră. Îi adusese o carpetă pe care scria, deasupra unui buchet de crizanteme: „Păunașul codrilor, mie de cine mi-e dor?" și cîteva papiote cu ață rubinie și prăzulie ca s-o coase șinet în multele sale ceasuri libere.

Au plutit cîteva minute printre ipoteze: „dacă alea vor vrea să divorțeze", „dacă bunica mi-ar înfia toanta" și și-au strîns degetele cu afecțiune. Patru ani nu sînt totuși o veșnicie...

Afară, pe-o bancă, Dobroteasa tricota mitraliat cu două andrele ca două șpangi și rîdea din cînd în cînd singură, monologînd:

— Dacă nu eram eu, hă, hă, hă, mai aveau ei parte de fericire?

Ascultă stimabile! Dacă nu ești cuminte, nu te mai luăm la divorț!!
Desen de N. CLAUDIU

UMOR

— Ziseși ceva, puișorule? se întoarse Chefariu pe partea cealaltă și în lumina combinată, a zorilor și a veiozei, doamna văzu superbul păr alb al soțului arzînd ca aragazul dat la maximum.

După aceea, Chefariu se ridică și tuși deconcertat, cînd nu văzu nici o pasăre ciudată, nici cu două, nici cu trei capete, ci observă, în oborul de sîrmă împletită al păsărilor domestice, găinile tacticoase ale familiei călcînd inconștient și auzi în camera copiilor pe fetița lor învățîndu-și lecția la latină. Iar omul nu știu să spună, nici altora și nici ființei sale, dacă el a visat întîi, dacă fetița a învățat întîi.

Ante, apud, ad, adversus, circum, circa, citra, cis...

Ceaiul băut de Chefariu în dimineața aceea era amărul și poștașul își drese oasele din organism făcînd cîteva mișcări de înviorare, ca un soldat adevărat. Urmărirea începea.

Tovarășă Lilica, dați-mi un concediu fără plată

Generosul poștaș străbătu drumul pînă la oficiu cu pași de lup flămînd. Era flămînd Chefariu, flămînd de adevăr. Ochii lui icneau, bolnavi de priveliști, sufletul lui căuta cu disperare pe vinovat. Lumina soarelui i se strecură prin haine spre epidermă și Chefariu se gîndi că omul nu poartă aceeași piele toată viața. Ba încă, cu vreo 200 de pași înainte de a ajunge la oficiu, Chefariu începu să fluiere melodia „Vîntule", pe care încă din copilărie i-o cînta mama sa ca să-l adoarmă. Deschise ușa somptuoasă a întreprinderii, cu sentimentul că face un lucru inutil și ar fi dorit grozav să fie elev și să se afle în vacanță. Dar nu se mai putea. Avea 50 de ani, familie, serviciu, carte de muncă, tabieturi și necunoscutul în fața ochilor. Se îndreptă spre biroul dirigintei, convins că nu va fi acolo cea căutată. Dar surpriză! Tovarășa Lilica era prezentă și vorbea la telefon. Femeia, egală cu bărbatul și prin faptul că era dirigintă de poștă, îi făcu un semn cu galeșa sa mînă să ia loc și să aștepte un moment. Ceea ce Chefariu făcu imediat. Avea răbdare, o răbdare de bivol de prin satele de lîngă Făgăraș. Iar în unele clipe, simțea urcînd în el răbdarea apei care sapă un mal de pămînt.

— Tovarășă Lilica, articulă Chefariu, cînd telefonul făcu „clinc", pus în furcă, vă solicit un concediu fără plată.

Dar tovarășa Lilica îl refuză categoric.

— Tovarășe Chefariu, este peste puterile mele să vă acord acest concediu acum, cînd corespondența capătă proporții de cataclism și cînd e nevoie de fiecare om ca de mîna dreaptă. Nu zău, stimate tovarășe, te-ai gîndit vreodată cum ai lucra dacă ți-ar pleca mîna dreaptă în concediu, fie el și fără plată? Nu te întreb la ce ți-ar folosi, dar discutînd omenește, tovărășește aș putea spune, nu pot să-ți acord acest concediu. De altfel, sînt aspru supărată pe dumneata că ți-ai dat ieri, în grabă, demisia din postul de poștaș...

Chefariu ascultă ce ascultă cuvintele dirigintelui, mîngîie telefonul cu o mînă absentă și îngînă: „biiine" iar în sîngele lui revolta pe articolele din Codul Muncii luă forma unui surîs agresiv. Se duse și-și înhăță tășcălăul, se făcu ora 10 și un sfert, și Chefariu nu putu întreprinde nimic timp de două luni și jumătate, pînă în preajma sărbătorilor de iarnă. Atunci își aduse brusc aminte că băiatul care-i deschisese ușa fostului director Țigănescu fusese la un moment dat fetiță, dar, neființînd un suspicios, Chefariu justifică asta prin oboseala sa din acea zi. În aceste două luni și jumătate, în care poștașul rămase poștaș, crima nu mai avu nici măcar proporțiile unui fapt divers, și așa ar fi rămas dacă, în organismul funcționarului de poștă, dorința de a afla adevărul nu ar fi căpătat proporțiile unei bube care trebuia spartă.

Chefariu il caută pe militarul cu douăsprezece cărți poștale

Concediul legal al lui Chefariu începu la data de 20 decembrie. Dar spre deosebire de altă dată, cînd bărbatul mergea, imediat după luarea concediului, la Oltenița, la Giurgiu și în alte părți, să-și caute un porc de crăciun, de data aceasta Chefariu, proaspăt ras, cu hainele călcate și cu cămașa scrobită — țandăra pe el, luă drumul unităților militare din raza cartierului. Ajunse acolo repede, pentru că între timp aflase unde se găsește unitatea militară, cu grad care militarul și cam cum arată. Dar toate acestea sînt deocamdată secretul lui. Nu vom insista să le aflăm, înainte ca Chefariu însuși să considere necesară dezvăluirea. Poștașul dădu ocol garnizoanei, timp de trei ceasuri. Bineînțeles că atrase în mod neplăcut atenția sentinelelor din post și — ca un detectiv inteligent — Chefariu profită de suspiciunea lor. Merse în fața porții și cînd țîșni odată înăuntru, trei ostași îl ridicară din zăpadă și-l prezentară comandantului, ca să vadă ce e cu acest om: ori e beat, ori are boala copiilor. Chefariu nu fu mulțumit de bănuielile lor, i-ar fi plăcut să-l creadă răufăcător căci știa că luat drept răufăcător ar fi ajuns mult mai repede la comandant, decît așa. Ceea ce i se întîmplă lui Chefariu în continuare, așteptînd un ceas ca șeful garnizoanei să-și termine treburile, programate pentru momentul acela, se numește audiență. Odată intrat la comandant, Chefariu explică acestuia totul. Bineînțeles că minți mult. Vorbi despre un militar care așa și așa, dar care, într-o seară, ar fi zăbovit cu fiica lui în oraș, peste prevederile regulamentului școlar și, „cred tovarășe comandant și peste prevederile regulamentului militar...".

După ce îi promise tot ajutorul, acestui tată deznădăjduit, comandantul intră cu Chefariu în dormitoare, în sala de mese, unde nu intră?... Militarii scriau scrisori de felicitări acasă.

— Cine dintre dumneavoastră are la el douăsprezece cărți poștale? întrebă comandantul.

Ilustrație: DONE STAN

(VA URMA)

SPORTUL

FACTOR DE CUNOAȘTERE, ÎNȚELEGERE ȘI STIMĂ RECIPROCĂ

declară AVERY BRUNDAGE, președintele Comitetului Olimpic Internațional, într-un interviu acordat pentru cititorii „Scînteii tineretului"

Hotărît lucru, oriunde s-ar afla, în oricare de pe cele cinci continente ale globului pămîntesc, domnul Avery Brundage se poate considera acasă. Deși a împlinit 80 de ani — o vîrstă venerabilă, oricît nu i-o afirmă înfățișarea — mobilitatea, ținuta sa dreaptă și energia cu care-și susține activitatea îl mențin între personalitățile în plină acțiune ale vieții sportive internaționale. Arhitect-constructor, participant la dezvoltarea orașului natal Chicago, fost sportiv — protagonist la startul unor probe atletice, la Jocurile Olimpice din 1912, fost campion universitar al Americii la aruncarea discului și renumit jucător de baseball în al doilea deceniu al secolului nostru și, însfîrșit, pasionat colecționar de lucrări de artă asiatică — popularitatea lui Avery Brundage se datorește îndeosebi prestigioasei funcții ce o deține în sportul mondial.

Vicepreședinte, mai întîi, timp de 7 ani, Dl. Brundage este din 1952 președintele Comitetului Internațional Olimpic, organizație care reprezintă interesele a 135 de țări de pe glob — număr ce-l depășește chiar pe cel al Organizației Națiunilor Unite — și stimulează preocupările sportive ale tineretului lumii și atenția a sute de milioane de spectatori și auditori din sistemul radioteleviziunii.

— „Am făcut din sport — ne declară domnia sa, acum în climatul febril al „Anului olimpic — 1968" — un crez, niciodată un mijloc, un venit, un avantaj, după cum am luptat, încă din anii tinereții, atunci călăuzit doar de intuiție, mai tîrziu guvernat de rațiune, susținută, pe măsură ce mă adîneeam în vîrstă, de o experiență tot mai largită, pentru ca sportul să devină cu adevărat un factor de reciprocă cunoaștere a oamenilor, peste depărtările geografice, de bună prețuire, elemente care stau la baza bunei înțelegeri.

Este un lucru bine stabilit — consacrat axiomatic — că acolo unde intervin cunoașterea și prețuirea, nu-și mai poate afla locul neînțelegerea.

M-am străduit, în lunga mea activitate, să-i conving și pe alții, pe cît mai mulți, mereu mai mulți, și tot mai noi oameni apăruți pe firmamentul vieții sportive mondiale că aruncînd discul nu o fac pentru divertismentul spectacolului, pentru a culege aplauzele spectatorilor, ci pentru a împlini mai întîi o datorie către mine însumi, apoi pentru a dovedi resursele organismului uman, ale acestui superb produs al naturii — OMUL. Și, în sfîrșit, pentru a arăta și astfel calea prin care oamenii se pot cunoaște și înțelege, căci competiția, disputa sportivă, nu e în fond decît o înțelegere, o întrecere pașnică.

Ca activist olimpic în patria mea, apoi ca vicepreședinte al Comitetului Internațional Olimpic și de un deceniu și jumătate președintele acestui organism, m-am străduit, pe linia unei depline obiectivități, să mențin sportul ca factor educativ, în afara considerațiilor personale, pe deasupra unor interese limitate și momentane. Am ținut să afirm nobilul rol de întrecere, de emulație spre mai bine, mai frumos, către sinceritatea absolută girată de pavilionul alb al celor cinci inele, după cum am luptat ca Jocurile Olimpice să nu aibă drept scop principal spectacolul, ci să rămînă exclusiv manifestarea înalților factori morali ce-l alcătuiesc, ce-l întrețin.

Dincolo de diferențieri rasiale, peste considerente sociale sau politice, în afara unor prejudecăți ideologice, sportul trebuie să fie și să rămînă numai o manifestare a spiritului omului liber, a omului pur, a acelui tineret curat, călăuzit de dorința de a învinge, stimulat de nimbul victoriei, atribute afirmate numai prin muncă, prin luptă, prin consacrarea unui adevăr izvorît din credință, din convingere, din dreptul pe care ți-l conferă superioritatea recunoscută de toți ceilalți competitori.

Sportul este pentru umanitate una din sursele încrederii sale în viitor.

V. FIROIU

CONCURS DE REPORTAJE

„TINERI AI ZILELOR NOASTRE"

În dorința de a stimula creația publicistică a tinerilor gazetari și, în special, participarea acestora la promovarea reportajului jurnalistic în presă, Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă România în colaborare cu Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist organizează un concurs de reportaje cu tema: **„TINERI AI ZILELOR NOASTRE"**.

Concursul este deschis tinerilor ziariști (limita de vîrstă fiind de 30 ani), membri ai Uniunii ziariștilor din întreaga țară, care lucrează în presă sau în instituții de presă.

Fiecare concurent poate participa la concurs cu cel mult 3 (trei) reportaje apărute în perioada februarie-aprilie a.c., în publicația la care lucrează ori în oricare alta, sau difuzate prin radio.

Aceste reportaje vor fi dedicate vieții și activității tinerilor constructori ai socialismului, abnegației cu care acestia participă la edificarea socialistă a patriei.

Reportajele pentru concurs (cele apărute în presă — decupate, iar cele difuzate prin radio — dactilografiate, purtînd data transmiterii și viza redactorului șef) se vor trimite direct de către autori pe adresa: Uniunea ziariștilor, București, Calea Victoriei 163, cu mențiunea **„PENTRU CONCURSUL DE REPORTAJE"**.

Reportajele, care trebuie să sosească la București pînă la sfîrșitul lunii aprilie a.c., vor fi selecționate pentru premiere de un juriu desemnat de către Uniunea ziariștilor și C.C. al U.T.C.

Uniunea ziariștilor și Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist vor acorda pentru cele mai valoroase reportaje următoarele premii:

PREMIUL I — o excursie de documentare peste hotare, pe timp de 3 săptămîni.

PREMIUL II — o excursie de documentare peste hotare, pe timp de 2 săptămîni.

PREMIUL III — un aparat de fotografiat „Exacta".

MENȚIUNI — a cîte 1 000 lei. (două)

Totodată, Uniunea ziariștilor și Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist își propun să reunească cele mai bune reportaje într-un volum care să configureze profilul tinerei generații de constructori ai socialismului din patria noastră.

La Tîrgoviște

A FOST LANSATĂ O RACHETĂ

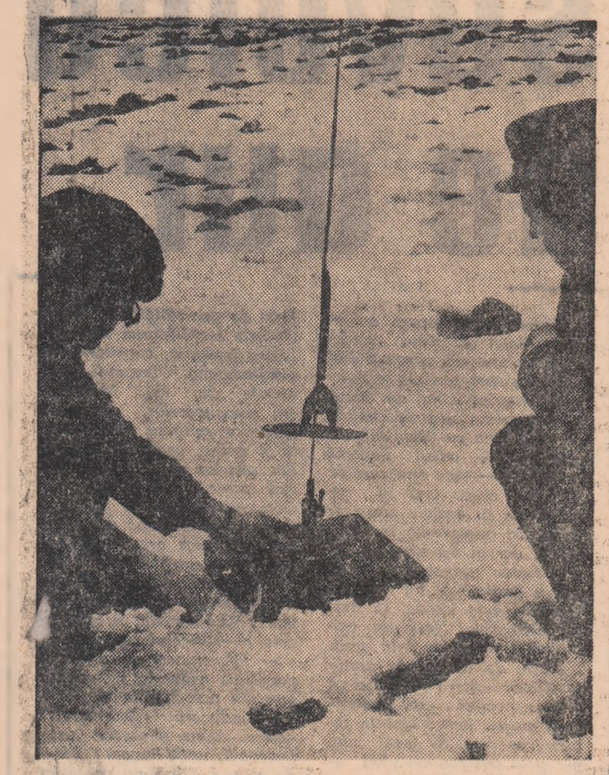

Trei, doi, unu... Foc! Și silueta rachetei va spinteca văzduhul sub privirile entuziaste ale constructorilor ei.

● „Savanți" — în uniforme de elevi ● La bord — un șoricel alb ● Cabina a fost recuperată prin parașutare ● Programul viitor: lansarea unor rachete cele avînd la bord cobai, maște, șoareci și insecte ● Larg ecou în rîndul aeromodeliștilor din țară și străinătate

Pe platou — forfotă mare. În jurul rampei de lansare, agitație, febrilitate, emoții. Se verifică aparatajul, motorul, se fixează traiectoria cosmonavei. Cîteva secunde... Foc! Un jet subțire de fum. Alte cîteva fracțiuni de secundă și explozibilul din motor se aprinde, zgomotul se amplifică de zeci de ori, jetul de foc se îngroașă, fumul ascunde fețele crispate. O siluetă zveltă — racheta — pornește deodată, nevăzută, pe verticală, lăsînd în urmă un șuierat asurzitor. Chipurile celor prezenți, își pierd treptat din încordare, se destind lăsînd să se înțeleagă bucuria unei lansări reușite...

Nu, relatarea de față reporterul nu o face nici de la Cape Kennedy și nici de pe cosmodromul din Baiconur. Nu, în jurul rampei de lansare, nu sînt bătrîni savanți și tehnicieni în cosmonautică. De altfel nici nava cosmică nu e de proporțiile celora care călătoresc printre aștri.

Platoul, rampa de lansare, se află undeva în lunca Ialomiței, la marginea orașului Tîrgoviște. „Savanții" sînt îmbrăcați în uniformă de elevi și nu depășesc vîrsta de 17 ani. Dimensiunile rachetei lansate, viteza ce o dezvoltă, traiectoriile și distanțele pe care le parcurge, sînt într-un raport proporțional cu experiența și cunoștințele autorilor, a constructorilor ei.

Emoții, crispare, febrilitate... Peste cîteva clipe va avea loc evenimentul „epocal" lansarea unei rachete cu o ființă vie la bord.

Discut cu unii dintre cei prezenți aici, pe platou, în vreme ce alții aleargă prin zăpadă, să recupereze alte rachete care se întorc la sol prin parașutare. Avem timp destul. Astăzi, aici, spun ei, se pregătește o experiență... epocală. Deocamdată păstrăm taina. De aceea nu mă supăr cînd interlocutorii mă părăsesc fără să-mi răspundă la întrebări. Îi chemă irezistibil evenimentul care va avea loc peste cîteva clipe...

...La Liceul nr. 3 din localitate, în cadrul laboratorului de fizică și chimie, în toamna lui '67 a luat ființă, sub îndrumarea profesorului de matematici Ion N. Radu, primul cerc tehnic de rachetomodele și aeronautică din țară.

— În momentul de față, cercul care are — ne spune animatorul său — legături strînse cu Centrul Național de studii spațiale din Paris și cu cercuri similare din numeroase alte țări, cuprinde 30 de elevi între care și trei fete, de la toate cele trei licee din oraș. În cadrul lui elevii își consolidează cunoștințele teoretice și practice, cunosc cuceriri ale științei și tehnicii, își formează deprinderi tehnice și învață cum să construiască modele ce reproduc, în miniatură, în stare de funcționare — rachetele. Activitatea în cerc are două faze: prezentarea unor referate și, apoi, aplicațiile practice cînd se procedează la confecționarea de rachetomodele ce corespund prevederilor regulamentului internațional. Realizări practice: 7 tipuri de rachete, de diferite mărimi, cu 1, 2 și 3 trepte, avînd 1 pînă la 5 motoare în paralel; 80 de lansări și, interesant, toate rachetele au fost recuperate prin parașutare.

— Poate vom fi considerați prea cutezători — ne spunea profesorul Radu — dar intenționăm să lansăm rachete mai mari ale căror motoare să depășească 500 de grame. Pregătim o inovație privind introducerea sistemului electric de lansare a rachetelor. De asemenea, dorim să organizăm anul acesta, aici, primul concurs pe țară de lansări de rachetomodele.

Poate în viitor...

Dar pînă atunci să oferim cititorilor noștri numele cîtorva dintre cei mai iscusiți și inventivi rachetomodeliști: Elena și Laurențiu Mihălăchioiu, Valeriu și Elisabeta Stroescu, Valentina Oancea, Vladimir Ștefănescu, Boris Apostol, Ion Năduh, Nicolae Ilea, Romeo Domnescu, Titus Safciu, Virgil Chiriță, Crăciun Grigoraș și ale unora din cei ce le acordă un sprijin deosebit în această activitate: laborantul Ilie Liviu, maistrul Ion Băcăoanu și strungarul Vasile Pitiș, ei înșiși elevi la cursurile serale.

Între timp pe platou totul a fost pus la punct. Peste cîteva clipe se lansează cea mai mare rachetă avînd la bord... un șoricel alb. Instalarea ființei vii în cabina transparentă este pentru micii constructori evenimentul... epocal. Se verifică sistemul de declanșare al parașutei pentru a nu pune în pericol viața micului animal. Totul garantează reușita. Se aprinde fitilul apoi din nou: trei, doi, unu... și nava se pierde în văzduh. Ochii o caută cu înfrigurare pe dîra de fum. Iat-o! Se-ntoarce. Parașuta, o panglică albă, filfîie deasupra noastră. Șoricelul e în perfectă stare. Experiența a izbutit.

Poate în viitor...

VASILE CĂBULEA

Deocamdată, rachete în miniatură. Mîine, cine știe...
Fotografiile: O PLECAN

Inapoierea din Anglia a delegației guvernamentale române

Delegația guvernamentală, condusă de tovarășul Ilie Verdeț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, care, la invitația guvernului britanic, a făcut o vizită în Marea Britanie, s-a înapoiat sîmbătă seara în Capitală.

Din delegație au făcut parte tovarășii Mihai Marinescu, ministrul industriei construcțiilor de mașini, Vasile Șandru, adjunct al ministrului afacerilor externe, Nicolae Nicolae, adjunct al ministrului comerțului exterior, prof. Mihail Drăgănescu, secretarul Comisiei guvernamentale pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor, Constantin Șendrea, secretar general la Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, membrii delegației au fost salutați de tovarășul Alexandru Bîrlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, de membri ai guvernului și alte persoane oficiale.

Au fost de față reprezentanți ai Ambasadei Marii Britanii la București.

★

La plecarea din Londra, delegația guvernamentală română a fost condusă de Anthony Wedgwood Benn, ministrul tehnologiei, de reprezentanți ai Foreign Office-ului și Ministerului tehnologiei. Au fost prezenți sir John Chadwick, ambasadorul Marii Britanii la București, precum și Vasile Pungan, ambasadorul Republicii Socialiste România la Londra, și membri ai Ambasadei române.

Adunări consacrate aniversării Tratatului româno—sovietic

Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, au avut loc adunări festive la care au participat reprezentanți ai organelor de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești, oameni de artă și cultură, militari. La adunarea de la clubul șantierului naval din Constanța au luat cuvîntul Marcel Iliescu, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului Popular al orașului Constanța și F. I. Scudov, consul general al U.R.S.S. În încheiere, a fost prezentat filmul artistic „Tunelul", coproducție româno-sovietică.

La adunarea care a avut loc la Casa prieteniei româno-sovietice din Craiova a vorbit Atanasie Popescu, secretarul Consiliului regional A.R.L.U.S., iar la aceea organizată la Brașov, Radu Romulus vicepreședinte al Sfatului Popular al orașului Brașov.

(Agerpres)

PE SCURT

● Stadionul Giulești din Capitală găzduiește astăzi dimineață întîlnirea amicală de fotbal dintre echipele Rapid București și Flacăra Moreni. Meciul se va disputa pe terenul I, cu începere de la ora 10,15.

● Astă-seară, cu începere de la ora 19, la patinoarul artificial „23 August" din Capitală se va desfășura întîlnirea internațională de hochei pe gheață dintre selecționatele de juniori ale României și Ungariei.

Luni, la ora 18, va avea loc meciul revanșă.

(Agerpres)

PRONOSTICUL ZIARULUI NOSTRU PENTRU CONCURSUL PRONOSPORT NR. 5, ETAPA DIN 4 FEBRUARIE 1968

I	Atalanta — Cagliari	1
II	Bologna — Brescia	1
III	Lanerossi — Inter	2
IV	Mantova — Sampdoria	X
V	Milan — Napoli	1
VI	Roma — Spal	1
VII	Torino — Fiorentina	1
VIII	Varese — Juventus	1
IX	Bari — Padova	2
X	Livorno — Reggina	X
XI	Potenza — Lazio	1
XII	Novara — Lecco	X
XIII	Catania — Pisa	2

FIȘĂ DE DIALOG

Numele interlocutorului: HORIA CĂCIULESCU; **Circumstanțele dialogului:** Între o repetiție și un spectacol, acasă la actor. **Tema discuției:** Vrute și... nevrute; **Anchetator:** Cornelia Danteș; **„Stenograf":** Edmund Höfer.

Venind spre casa dv. am văzut în fața porții un automobil: al dv. Sînteți de părere că numai pietonii sînt vinovați?

RĂSPUNS:

V-ar plăcea să fiți cosmonaut? Ce-ați zice de o călătorie în lună?

RĂSPUNS:

Ce părere aveți despre apariția dv. în filmul „Corîjenta domnului profesor"?

RĂSPUNS:

V-ar plăcea să jucați într-o tragedie? V-ați gîndit, de exemplu, la „Othello"?

RĂSPUNS:

Am citit o știre de ultimă oră. Echipa de fotbal a României a intrat în aceeași grupă cu Portugalia în preliminariile campionatului mondial de fotbal din 1970. Ce credeți că ne așteaptă?

RĂSPUNS:

Ce părere aveți despre mini-fuste?

RĂSPUNS:

era anotimpul crizantemelor

ÎNSEMNĂRI DIN JAPONIA DE EUGENIA GROSU

De la 10 000 de m altitudine, avionul cobora lin spre aeroportul Haneda, aplecînd, rar, cînd o aripă, cînd cealaltă către valurile de spumă ale Pacificului. Peste 15 minute urma să păşim pe pămînt japonez.

Ce ştiam deci despre viitoarele noastre gazde? O mulţime de lucruri... Ultimele idei, dintr-o lungă enumerare, se succedau rapid cu emoţia înfrigurată dinaintea oricărui examen... cu realitatea:

...Maşinile circulă pe stînga... uşile se închid învîrtind cheile exact în partea opusă cheilor de la noi... la intrare se lasă pantofii şi nu pălăriile... cărţile se citesc invers: titlul cărţilor este scris pe ultima pagină iar acolo unde noi căutăm titlul scrie de obicei „Sfîrşit"... Ce ţară ciudată trebuie să fie... Copiii — cu cît sînt mai mici cu atît sînt lăsaţi mai în voia lor (cu toate că în privinţa zburdălniciei acestora lucrurile nu stau invers ca la noi). Rezultatul: „pînă şi pietrele de pe stradă ştiu de frica copiilor japonezi" — se spune... Şi totuşi, cel mai mic dintre copii este servit la masă nu primul, ca la noi, ci ultimul. De aceea este supranumit şi „Domnul Orez-Rece"... Pe măsură ce cresc însă, în anii de şcoală, copiii se deprind treptat cu disciplina, devin din ce în ce mai exigenţi faţă de ei înşişi şi faţă de ceilalţi... În cele din urmă se transformă în tineri rezervaţi şi serioşi, politicoşi şi zîmbitori. Supuşi întrutotul hotărîrilor mai marilor familiei. Se căsătoresc cu cine hotărăsc părinţii, şi-şi aleg profesiunea pe care aceştia o vor... Casele şi le fac din lemn, după unul şi acelaşi model. Pe jos aşează „tatami" — rogojini din paі de orez — iar în afară de pereţii obişnuiţi — kabe — mai fac nişte pereţi despărţitori mobili din lemn uşor şi hîrtie. Într-o nişă — tokonoma — adîncă de mai puţin de 1 m şi cu 15 cm. mai sus decît podeaua, pun de obicei un vas cu flori, — aranjate şi ele după reguli datînd încă din secolul XVI — şi mici altare pentru morţii familiei. Deasupra, pe perete, pun un tablou — unul singur! — de patru ori mai lung decît lat, o pictură pe mătase sau hîrtie... adecvată anotimpului şi atmosferei din casă.

...Într-un cimitir din Tokyo se află mormintele celor 47 de ronini, samurai fără căpetenie. Căpetenia lor, Asano, insultat de duşmanul său Kira în palatul şogunului, a scos sabia să-l omoare pe Kira... care a scăpat prin fugă. Pentru gestul său necugetat, Asano este obligat să-şi facă harakiri. Cei 47 jură însă să-l răzbune. Într-o noapte de iarnă, ei intră în reşedinţa lui Kira şi-i taie capul (înainte de a-l depune pe mormîntul lui Asano împreună cu o scrisoare explicativă şi cu sabia răzbunătoare, ei îl spală — „pentru că inferiorul trebuie să se prezinte spălat în faţa superiorului său"). Condamnaţi la moarte, ei îşi fac harakiri. Înainte, unul din ei cere permisiunea de a merge pînă acasă. Mama, văzîndu-l zbuciumat, se teme ca, din grijă pentru ea, fiul să nu aibă o comportare nedemnă în ceasul morţii şi... ca să-l îmbărbăteze — se sinucide.

...Au trecut două secole de-atunci dar japonezii vin şi astăzi în pelerinaj la cimitirul din Tokyo... Ce cumplită voinţă se cere pentru harakiri... Cît dispreţ pentru viaţă şi frumuseţile ei, această hotărîre la sinucidere!... Presupune o construcţie interioară lineară şi extrem de rigidă, un simţ al datoriei dezvoltat în tiparele înghetate ale unei mentalităţi de samurai sau ale unor naive convingeri religioase... Viaţa lor sufletească trebuie să fie extrem de restrînsă şi de simplă... Poate că de aceea sînt dansurile japoneze atît de statice iar literatura şi plastica — dominate mai ales de natură...

★

...Şi iată că în seara aceea avionul a aterizat pe aeroportul Haneda, iar de atunci au trecut aproape trei luni.

Pe tinerii japonezi am avut ocazia să-i văd mereu, pretutindeni. În aceeaşi seară chiar i-am întîlnit în grupuri compacte, manifestînd vehement împotriva „amestecului americanilor în Vietnam", denunţînd energic primejdia războiului nuclear. ...A doua zi, dis-de-dimineaţă, i-am văzut în costume europeneşti închise la culoare, îndreptîndu-se spre ocupaţiile lor zilnice. (L-am surprins pe unul dintre ei oprindu-se o clipă să asculte un început de cîntec cîntat de Adamo, în faţa unui magazin de discuri...). I-am găsit ceva mai tîrziu, în marile magazine, purtînd halate de vînzători şi dînd explicaţii amănunţite în ceea ce priveşte modul de funcţionare al unui televizor portabil sau în birou concepînd o importantă scrisoare de afaceri în numele companiei Shiba... I-am întîlnit, cu magnetofonul pe umăr, luînd, preocupaţi, un interviu... Şi i-am găsit la pupitrele de comandă, stăpînind cu pricepere giganţi ai tehnicii.

Într-o după-amiază, am mers la Ise-Shima, unde pescuitorii de perle îşi cîştigau cîndva cu efort farfuria lor cu orez. Am găsit tinere „femei-scufundători", cîştigîndu-şi tot greu traiul, dar în toate acele mici golfuri, felurite companii îşi instalaseră acum fermele lor de scoici, cultivînd perle, obţinute artificial.

Am întîlnit şi cîţiva adolescenţi pletoşi...

Seara i-am văzut pe tineri la cinema şi la reuniuni la care erau la ordinea zilei dansuri... deloc statice.

În dimineaţa unei zile de sărbătoare, i-am întîlnit în gară, cu rucsacuri şi corturi, echipaţi de munte.

Abia ieşiţi de la lucru, i-am văzut antrenîndu-se cu sîrg pe terenurile de baseball sau zăbovind îndelung în librării... Pe unii dintre ei i-am surprins încercînd să se destindă sau încercînd — de cele mai multe ori fără succes — să păcălească viclenele automate din sălile mari, adevărate hale, ale imensei „industrii" a jocurilor de noroc.

În cafenele i-am întîlnit nu o dată. Dar m-au impresionat acelea în care, seară de seară, o orchestră bună cîntă pentru ei Mozart, Beethoven, Ceaikovschi... Ei beau cafea şi ascultă. Sau îi ascultă pe Yose, povestitorii, care vin şi citesc sau povestesc pentru toţi vestite legende din trecutul îndepărtat.

Nu mi s-a mai părut totul atît de neobişnuit. Construcţia interioară a acestor tineri nu poate fi liniară şi rigidă.

Totuşi, în această avalanşă de modern nu s-a pierdut cumva pentru noua generaţie „farmecul japonez"?

Într-o seară am văzut strecurîndu-se repede, ruşinată parcă, pe o străduţă din Tokyo un gen de ricşă trasă de om.

Tinerii nu prea merg astăzi la vechiul teatru Kabuki... şi nici nu mai citesc plini de evlavie „Buşido" — codul de legi al samurailor. Poate că tineretul totuşi exagerează prin... modernism?

★

Studenta Reiko Miaji m-a invitat într-o zi la ea. La intrare, m-a întîmpinat tradiţionalul pin „care urează bun venit tuturor oaspeţilor". În curtea mică sclipea în razele soarelui o grădină japoneză, în miniatură: apă, piatră, rînduită cu grijă, un lampion, cîţiva arbuşti. Cu o plecăciune plină de graţie, Reiko m-a invitat înăuntru rugîndu-mă să iau loc pe „tatami". În cîteva minute şi-a schimbat deux-piece-ul apărînd îmbrăcată într-un strălucitor kimono cu crizanteme (atunci, în noiembrie, în Japonia era „anotimpul crizantemelor"). Apoi, în timp ce ne beam ceaiul, mi-a vorbit pe larg, cu multă gingăşie, despre Sakura — florile de cireş — cele mai dragi flori ale japonezilor, despre o grădină din Osaka unde oamenii se adună nenumăraţi, în „anotimpul trişilor", ca să privească cum se deschid florile, în fiecare dimineaţă, despre fuga umbrelor pe creştetul vestitului Fujiyama, despre beţia de culori a apusurilor şi despre jocul neobişnuit şi scînteietor al fulgilor de zăpadă...

Am înţeles că tinerii învăţă de la vîrstnici să urmărească cu ochi de artist delicatele contururi ale peisajului japonez. „Altfel fără îndoială că toată această frumuseţe s-ar pierde" — mi-a zîmbit, de după evantai, Reiko.

La plecarea din Japonia, un dans tradiţional de despărţire a reuşit să ne transmită, fin nuanţată, prietenească părere de rău a gazdelor.

O imagine obişnuită în capitala japoneză: demonstraţie a tinerilor din Tokio împotriva agresiunii americane în Vietnam

Convorbire Gheorghe Apostol — Kim Ir Sen

PHENIAN 3 (Agerpres). — Sîmbătă, Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea a primit pe tovarăşii Gheorghe Apostol, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., şi Vasile Vlad, şeful Secţiei relaţii externe a C.C. al P.C.R., care vizitează R. P. D. Coreeană, şi a avut cu ei o convorbire prietenească.

În cinstea oaspeţilor, Kim Ir Sen a oferit o masă, care s-a desfăşurat într-o atmosferă prietenească.

PE SCURT

● „THE TIMES OF INDIA", cel mai mare cotidian indian, care apare la New Delhi, a publicat în întregime în numărul său de sîmbătă mesajul preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, adresat celei de-a doua Conferinţe a Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare. Mesajul este însoţit de fotografia tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

Ziarele acordă spaţii largi desfăşurării lucrărilor conferinţei şi informează că şeful delegaţiei române la conferinţă, Gheorghe Rădulescu, a dat citire mesajului în şedinţa plenară a conferinţei de vineri, precum şi că reprezentantul României a fost ales vicepreşedinte al conferinţei.

● LA NEW YORK a fost dată publicităţii ca document oficial al Naţiunilor Unite nota guvernului polonez, adresată preşedintelui celei de-a 22-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Corneliu Mănescu, care constituie un răspuns la scrisoarea Franţei, Marii Britanii şi Statelor Unite, adresată preşedintelui Adunării Generale în decembrie anul trecut, în care aceste ţări contestau drepturile politice ale guvernului R.D.G. ca reprezentant al unui stat suveran.

Guvernul polonez, se spune în notă, consideră că existenţa R.D.G. este un fapt incontestabil, pe care nu-l poate schimba nici o declaraţie discriminatorie unilaterală. Faptul că există state care nu recunosc R.D.G. nu poate împieta în nici un fel drepturile suverane ale acestui stat independent.

Comitet pentru problemele tineretului în Bulgaria

● DUPĂ CUM ANUNŢĂ agenţia B.T.A., în R.P. Bulgaria s-a hotărît crearea unui comitet pentru problemele tineretului şi sportului pe lîngă Consiliul de Miniştri. Comitetul va avea drepturile şi obligaţiile unui minister. Sarcina lui va consta în coordonarea şi controlarea activităţii organelor de stat şi organizaţiilor obşteşti în problemele educaţiei tineretului şi sportului.

suveica de aur

Chiar de la aeroport am avut prilejul să facem cunoştinţă cu una din specialităţile casei, cu care gazdele se mindreau nespus. Cînd am început să urcăm treptele clădirii pe care scria cu litere imense „Toşkent" — adică Taşkent în uzbecă — vreo douăzeci de fetişcane ne-au ieşit în întîmpinare cu braţele pline de trandafiri (nimerisem în plin sezon, dar ni s-a spus că în Uzbekistan gingaşele rozacee pot fi găsite mai tot timpul). Una din fete intona, în limba înţeleptului Nastratin, tradiţionala urare de bun sosit. Nu ştiu de ce unuia dintre însoţitorii noştri i s-a părut că atenţia noastră este concentrată asupra îmbrăcămintii fetelor (pe care, de fapt, nici n-o prea observasem pînă atunci) căci ni s-a adresat precum urmează:

— Toate modelele ţesăturilor pe care le vedeţi sînt create aici, la noi, în Taşkent.

Ne uităm la „modele". Ţesături cu desene diferite, predominînd negrul şi roşul pe fond galben (aceste stămburi aveam să le vedem apoi pretutindeni în Uzbekistan). Cele mai multe aveau luciul mătăsii.

— Foarte mulţi au spus că e vorba de mătase. În realitate, însă, toate sînt făcute din bumbac.

Ni se dau apoi unele lămuriri cu privire la mercerizare şi colorit, atrăgîndu-ni-se atenţia că Uzbekistanul este unul din marii producători de bumbac ai lumii (lucru pe care, de altfel, îl ştiam noi şi dinainte). În final — pentru că şi aşa ne ocupasem pentru început destul de chestiunea textilă — ni se propune să vizităm în zilele următoare Combinatul textil din localitate.

Întreprindere de proporţii, cu 16 000 de salariaţi, Combinatul textil din Taşkent deţine întîietatea în Uzbekistan şi Asia Centrală. Înfiinţat în 1932, el s-a dezvoltat de la an la an şi, din fericire, a scăpat cu totul neatins de cutremur. Păşind pe porţile sale, sîntem întîmpinaţi de directoarea adjunctă Rita Garbaciova şi de Liuda Kunduhova, prim-secretară a comitetului de Comsomol din uzină.

Ca de obicei, ni se face mai întîi un scurt istoric al uzinei şi apoi ni se dau unele detalii cu privire la producţie. Aflăm că în cadrul combinatului se prelucrează atît bumbacul cît şi mătasea, iar produsele obţinute sînt exportate în peste 40 de ţări, printre care au fost amintite Anglia, Franţa, Elveţia, Iugoslavia şi altele. Fluxul tehnologic începe de la materia primă brută (baloturile de vată, fusele de borangic) şi continuă pînă la ţesătura finită.

Combinatul se întinde pe mai multe hectare, fiecare secţie avînd corpul său de clădire, de fapt, adevărate fabrici de sine stătătoare. Principalele secţii-fabrici sînt: filatura ţesătoria, vopsitoria, finisaj-ambalaj. Trecem prin fiecare din ele. Majoritatea muncitoarelor, căci, de muncitori aproape că nu poate fi vorba, peste 80 la sută din salariaţi fiind femei — sînt tinere, iar secretara de Comsomol ne spune cu mîndrie că are aici una din cele mai puternice organizaţii din oraş, cu peste 3 000 de membri. Multe din ele lucrează la linii automate şi semiautomate. Pentru aceasta, firesc, se cere o calificare deosebită.

— Chestiunea calificării, a pregătirii cadrelor, constituie una din preocupările de bază ale conducerii combinatului nostru. Avem o şcoală profesională, unde învaţă 1 200 de eleve — deci nu pregătim decît fete — o şcoală medie tehnică serală şi un Institut unde învaţă 500 de studenţi, la cursuri fără frecvenţă şi seral. Toţi cei care studiază la şcoala medie şi la institut beneficiază de condiţii avantajoase. În cămine, de pildă, există camere de studiu şi biblioteci. Periodic, inginerii dau consultaţii tuturor salariaţilor în problemele de producţie care-i interesează.

Printre preocupările salariaţilor combinatului — ni se spune în continuare — sportul, turismul şi activitatea de club ocupă un loc însemnat. De asemenea, în combinat există un studio cinematografic de amatori. Membrii acestui studio — care funcţionează ca un club — au realizat filme documentare despre combinat. Aceste filme s-au bucurat de succes şi în străinătate, unde au fost trimise cu prilejul unor concursuri şi festivaluri.

Terminînd de parcurs ultima secţie, ieşim pe aleile din curte, adevărat parc al uzinei. Aici sîntem înconjuraţi de un grup numeros de lucrătoare, multe din ele fruntaşe în producţie (ne-au fost prezentate ca atare Liuba Kozlova, Jenea Kneazkova, Nina Gridieva, Valea Moskalenko şi altele).

O întrebăm pe Valea cam ce şi-ar dori în viitor.

— Acum sînt în anul al III-lea la institut, ne răspunde ea. Peste aproximativ doi ani urmează să susţin examenul pentru obţinerea titlului de inginer. Aşa că prima dorinţă ar fi să trec cu succes acest examen. A doua dorinţă, a mea ca şi a tuturor celor din uzină, este să muncim din ce în ce mai bine, astfel ca suveicile fabricii noastre să fie cu adevărat — căci aşa se spune — suveici de aur care ţes fire de aur. Mă gîndesc, apoi, la întemeierea unei familii, mai ales că îmi sînt destul de dragi copiii.

Unor asemenea generoase dorinţe nu se poate să nu le urezi împlinirea.

ION D. GOIA

Vedere aeriană a satului olimpic din Grenoble

Continuă ofensiva generală a forţelor patriotice sud-vietnameze

● *Lupte crîncene la Saigon* ● *Baza navală Vinh Long evacuată de americani* ● *Noi provincii sub controlul patrioţilor* ● *„Bilanţul erorilor" la Washington*

A cincea zi a ofensivei forţelor patriotice din Vietnamul de sud a început ieri dimineaţă cu atacuri puternice la Saigon şi în alte localităţi din ţară. Departe de a slăbi, presiunea forţelor patriotice sporeşte în intensitate la Danang, Hue şi în toate regiunile din nordul Vietnamului de sud, scrie corespondentul agenţiei FRANCE PRESSE.

În primele ore ale dimineţii au continuat la Saigon lupte crîncene. În restul ţării sînt semnalate bătălii de mare amploare. În mai mult de jumătate din cele 44 de capitale ale provinciilor sud-vietnameze continuă să aibă loc lupte, informează agenţia ASSOCIATED PRESS. Forţele patriotice au ocupat cunoscuta staţiune de munte Dalat. Americanii au fost nevoiţi să evacueze baza navală Vinh Long, luată cu asalt de patrioţi. Fosta capitală imperială — Hue — continuă să se afle în mare parte sub controlul forţelor patriotice, în ciuda bombardamentelor intense ale aviaţiei americane şi a contraatacurilor unităţilor saigoneze. „Luptele sînt foarte dure", declară un comunicat al comandamentului american. Lupte violente sînt în curs şi la Kontum, My Tho, Can Tho şi în alte localităţi. Potrivit postului de radio al Frontului Naţional de Eliberare, forţele patriotice deţin acum controlul în provinciile Camau, Soc Trang, Tay Ninh, Vinh Long şi Cau Lanh.

„Comitetul de conducere al alianţei forţelor naţionale pentru pace", instaurat la Saigon, a lansat un apel în care expune principalele sale obiective, anunţă agenţia V.N.A., cîtînd corespondentul special din Saigon al agenţiei de presă „Eliberarea". Apelul în patru puncte recomandă: înlăturarea administraţiei Thieu-Ky şi instaurarea unei puteri care să reprezinte într-adevăr toate păturile populaţiei din Vietnamul de sud; obţinerea independenţei şi suveranităţii Vietnamului de sud. Totodată, se arată în apel, S.U.A. trebuie să înceteze războiul lor nejust, iar trupele americane şi ale aliaţilor lor să fie retrase din Vietnamul de sud; restabilirea păcii, făurirea unui Vietnam de sud independent, democratic, paşnic şi neutru; începerea de negocieri cu Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud în vederea realizării acestor obiective.

Comitetul cheamă trupele guvernului de la Saigon să se alăture populaţiei şi să furnizeze arme forţelor revoluţionare. În acelaşi timp, apelul cere trupelor americane să înceteze toate operaţiunile militare.

Ziarul „NHAN DAN", organul Partidului celor ce muncesc din Vietnam, publică un editorial în care salută ofensiva generală desfăşurată de forţele patriotice sud-vietnameze. „Ampla acţiune revoluţionară care se desfăşoară în Vietnamul de sud, scrie ziarul, este o manifestare a forţei uriaşe a revoluţiei, a războiului poporului, a unităţii naţionale de acţiune împotriva agresorilor americani pentru salvarea naţională".

„Conducătorii americani, neliniştiţi şi descumpăniţi de dubla umilire suferită în urma afacerii „Pueblo" şi a evenimentelor care au zguduit Vietnamul de sud, elaborează în prezent „bilanţul erorilor" pentru a încerca să evite o nouă înrăutăţire a situaţiei în Asia" — transmite corespondentul din Washington al agenţiei FRANCE PRESSE, Francis Lara, într-un comentariu consacrat preocupărilor americanilor la ora actuală.

„În trei zile de lupte violente, adversarul nu numai că a reuşit să declanşeze asaltul asupra a zeci de capitale provinciale, să distrugă instalaţiile militare şi, pentru a umple paharul amărăciunilor, să ocupe timp de şase ore grădinile ambasadei americane de la Saigon. El a reuşit să obţină asupra Statelor Unite o victorie psihologică pe care cuvîntările preşedintelui Johnson nu reuşesc să o atenueze. Aspectul cel mai neliniştitor al acestei ofensive-fulger este că ea a contribuit la agravarea crizei de încredere care obsedează Administraţia".

SCANDALUL GRILLPARZER

● Spionaj poliţienesc la universitate ● Indicativul M. 3951 K. N. ● O sticlă de şampanie şi sfîrşitul „jocului dublu"

Totul a început între patru ochi la Café-barul Pursche din Kiel şi s-a terminat la o adunare studenţească cu 2 500 participanţi în incinta universităţii din această localitate vest-germană. În faţa colegilor săi, convocaţi în mod special în seara de 15 ianuarie, studentul Detlef Gritzka a relatat cu lux de amănunte despre modul în care a fost „recrutat" şi a activat ca informator al poliţiei în rîndul studenţimii.

Pentru a treia oară în decurs de numai două luni au ieşit la iveală încercările poliţiei din unele landuri ale R.F.G. de a exercita un veritabil spionaj în masa studenţilor, în principal în rîndul organizaţiei de stînga „Uniunea studenţească socialistă" (S.D.S.). În noiembrie trecut, studentul Martin Seigler din centrul universitar Giessen a dat în vileag propunerile pe care i le făcuseră agenţi ai poliţiei locale pentru a deveni „informator". În decembrie, studentul Ulrich Weil din acelaşi centru universitar a simulat că primeşte o ofertă similară, a încasat 75 de mărci şi apoi a dezvăluit totul. Scandalul a luat proporţii şi autorităţile landului în chestiune (Hessen) s-au grăbit să se desolidarizeze de „metodele neconstituţionale ale organelor poliţieneşti".

Marele scandal urma, însă, să izbucnească în landul Schleswig-Holstein, la Kiel. La Giessen, funcţionarii poliţiei obişnuiau să-şi recruteze agenţii prin „convorbiri confidenţiale". Poliţia din Kiel a folosit însă metode publicitare. În ziarul KIELER NACHRICHTEN a fost înserat timp de cîteva zile un anunţ foarte atracţios pentru studenţii amatori de slujbe: „Ocupaţie secundară, activitate ziaristică uşoară, slujbă potrivită pentru studenţi. Cîştig bun. Ofertele sub indicativul M. 3951 K. N.".

schnell, gr. Stoffausw. Ruf 4 02 29
Statik, Bauanträge, Bauabrechng., sorgfältig u. schnell. N 8592 KN

Nebenberuflich
leichte journalistische Tätigkeit, bes. für Studenten geeignet. Gute Honorierung. Ang. unt. M 3951 KN

Nur für Frauen! Werden Sie nebenberuflich AVON-Beraterin. Zeiteinteilung: wie es Ihnen paßt. Tätigkeit: interessant und angenehm. Verdienst: gut, Sie werden staunen. Angeb. N 3772

HEIMVERDIENST
150.- DM und mehr wöchentlich

„Grillparzer" la cursuri — „ocupaţie secundară — cîştig bun". O zi neagră pentru „vînătorii de informatori" din Kiel.

Studentul Detlef Gritzka de la facultatea de sociologie a răspuns în scris ofertei şi a fost invitat imediat la Café-bar. Acolo îl aştepta un agent al poliţiei care s-a recomandat sub numele fictiv de Rolf Wilke. Gritzka a acceptat repede propunerile lui „Wilke", a încasat pe loc 100 de mărci şi a fost înregistrat cu numele de informator „Grillparzer". După numai cîteva zile a primit indicaţii precise să raporteze despre activitatea „S.D.S." la date şi ore precise la numerele de telefon 54063 şi 54120. În plus, trebuia să completeze informări scrise, săptămînale, pe formularele speciale ce le primea la întîlnirile periodice cu „Wilke". Poliţia era foarte mulţumită de promptitudinea lui „Grillparzer". În afara sumei lunare cuvenite, studentul a fost onorat de Anul Nou cu o sticlă de şampanie dintre cele mai scumpe.

După trei luni de activitate a venit însă surpriza. Gritzka mimase doar zelul de „informator". În realitate, din primele zile el informase despre întreaga afacere conducătorii „S.D.S.", inclusiv pe preşedintele organizaţiei din Kiel a Uniunii, Bernhard Achterberg. În momentul în care a ajuns să cunoască mai în amănunţime „mecanismele" activităţii de spionaj poliţienesc în rîndul studenţilor, Gritzka, alias Grillparzer, a terminat „jocul dublu" şi a dat totul în vileag. În faţa a 2 500 de studenţi el a povestit pe larg cum stau lucrurile cu spionajul practicat de poliţia locală în universitate.

Rezultatul? Rectoratul şi corpul didactic s-au raliat protestului unanim al studenţilor. Ei au cerut să se efectueze cît mai rapid o anchetă parlamentară în legătură cu cazurile de spionaj poliţienesc în rîndul studenţimii.

E. R.

Harris mărturiseşte...

Un alt ofiţer de pe nava spion americană „Pueblo", capturată la 23 ianuarie în apele teritoriale ale R.P.D. Coreene, locotenentul Stephen Robert Harris, a recunoscut că a participat la activităţi de spionaj împotriva R.P.D. Coreene. El a făcut precizări privitoare la acţiunile întreprinse de nava „Pueblo", căreia i s-a dat ordin de a culege informaţii în legătură cu forţele militare ale R.P.D. Coreene, de-a lungul coastelor acestei ţări. Harris a relevat că nava, la bordul căreia se află, a sosit la Yokosuka, în Japonia, în decembrie 1967, unde a primit din partea Agenţiei naţionale a securităţii a S.U.A. instrucţiuni de a stabili poziţia instalaţiilor de radar ale R.P.D. Coreene, de a înregistra emisiunile de radio şi frecvenţa lor, de a preciza poziţia bazelor navale şi aeriene, numărul şi capacitatea navelor şi avioanelor.

La 15 ianuarie, nava a sosit în apropiere de portul Cihoncijin, unde a rămas cîteva zile, în conformitate cu planul iniţial. La 23 ianuarie, „Pueblo" a pătruns adînc în apele teritoriale ale R.P.D. Coreene, pînă la 7,6 mile, în apropiere de Vonsan, pentru a identifica obiectivele detectate şi a obţine informaţii suplimentare. În cursul acestei operaţiuni, unităţile navale ale R.P.D. Coreene au capturat nava spion.

Ofiţerul american a declarat că „Pueblo" a comis acte ostile împotriva R.P.D. Coreene. „Activităţile noastre de spionaj împotriva R. P. D. Coreene, au fost în întregime şi de la început nejustificate, a subliniat el. Regret profund crima gravă pe care am făptuit-o şi îmi cer în mod sincer scuze guvernului R.P.D. Coreene. Dacă voi fi iertat şi mi se va permite să mă întorc acasă, nu voi mai participa niciodată la asemenea activităţi".

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa „Scînteii". Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Telefon 17.60.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".